Nr 3. Årg. 15. 1957.

GUSTAVSBERGAREN

UTGIVEN AV
DISKUSSIONSCIRKELN
FORUM
I GUSTAVSBERG

GUSTAVSBERGAREN

Utgivningsort och adr.: Gustavsberg
Postgiro 27 51 73

ÅRG. 15. JUNI 1957. Nr 3

Ansv. utg.: Gunnar Andersson
Ekhaga,
Gustavsberg
bost.tel. 30734

Redaktör: Gösta Dahlberg
Gamla vägen 6,
Gustavsberg
bost.tel. 30359

Kassa o. Exp.: Harald Lindholm
Lugnet,
Gustavsberg
bost.tel. 30080

Övr. red.-medl.: Fritz Berg
Axel Öhlund

Prenumerationspris:
Helår 5:—. Utlandet 6:—

E. Olofssons Boktryckeri Aktiebolag
Stockholm 1957

INNEHÅLL:

	Sid.
Kvinnor och Kooperation	2
Forum: Gäller valet av livsform även mödrarna?	3
Bland mina indianska bröder	6
I Förbifarten	8
Ett besök hos gustavsbergare i USA	10
Saltstänk från Farstaviken	12
Konsumspalten	13
Kommunalt	13
Kvitter från Farstaviken	14
Soliga spalten	15
Fanfartrumpeten	16
Ungdomens sida	18
Fritt Forum	21
Från Pastorsämbetet	22
Den stora hemligheten	22
Från Ingarö	23
Som sagt var	24
Brevlådan	25

Red:s spalt, 2 — 50-åringars skoltträff, 11 — Två fåglar, 15 — Visit i Riksdagen, 17 — Idrott, 19 — Skolnytt, 20 — Jag minns, 21 — Sommar, 24.

Omslagsbild: *Med flygande fanor och klingande spel till skolavslutning.*

Kvinnor och kooperation

Titeln "Kvinnor och Kooperation" kan antyda, vad kvinnor kan göra för Kooperationen, eller vad Kooperationen kan göra för kvinnorna, eller bådadera. Förhållandet är ömsesidigt. Ju mer kvinnorna engagerar sig i kooperativ verksamhet, desto bättre utrustade blir de att göra en effektiv insats i samhället. Ju mera den kooperativa rörelsen värdesätter sina kvinnliga medlemmar, desto lättare kan den tillgodogöra sig de talanger och den hängivenhet, med vilken kvinnor alltid brukar ägna sig åt en sak.

Det slutliga målet är kvinnornas fulla deltagande i rörelsens arbete. De hinder, som måste övervinnas har icke sin rot i kooperationens principer utan i den yttre sociala strukturen. De består i rättsliga brister, vanemässighet, traditioner t. o. m. förbud, vilka hindrar kvinnorna från att åtnjuta de rättigheter och fullgöra de skyldigheter, vilka är deras i egenskap av kooperatörer.

Diskussionen rör sig därför icke om mål utan om medel och metoder. En del av dessa syftar till att bringa kvinnorna till aktiv verksamhet vid sidan om männen genom en direkt lockelse och utan särskilda förberedelser. Andra grundar sig på etablerandet av särskilda organisationer uteslutande avsedda för kvinnor och oftast ledda av dem. Ettdera medlet kan vara det rätta. Valet beror på omständigheterna, vilka varierar från land till land. Skapandet av speciella organisationer öppnar emellertid en fara, för vilken alla organisationer är utsatta. Den tenderar så småningom att antaga ett självständigt liv. Detta gäller för rörelsen i sin helhet, och det gäller för dess kvinnoorganisationer. En omvärdering är därför då och då nödvändig.

Kampen för jämlikhet i politiskt och socialt avseende, som i stor utsträckning, om än icke allmänt, har lett till lika rättigheter, har medfört en del icke önskvärda följder. Man utgår alltför ofta ifrån, att alla viktiga former av jämlikhet redan har uppnåtts, och att resten kommer att följa av sig själv. Feministiska inställningar uppammade genom kampen har fortfarande en tendens att lägga alltför stor vikt vid kvinnornas deltagande i egenskap av kvinnor, och att göra dem onödigt medvetna om att vara representanter för sitt kön, hindrar dem från att bli betraktade av männen enbart såsom kolleger.

Botemedlet synes vara, att så snabbt och i så stor utsträckning som möjligt engagera kvinnorna i alla de former av ekonomiskt aktivitet, som står i direkt samband med hushållet. Den kooperativa rörelsen kan inte nöja sig med en blott formell efterlevnad av sina egna demokratiska principer. I den nuvarande tekniska revolutionen på distributionsområdet kan den icke lämna halva sin verkliga eller potentiella medlemskader omobiliserad. Men den förtjänar kvinnornas förståelse och helhjärtade stöd, endast om den erbjuder möjligheter och ställer anspråk i en helt annan utsträckning, än den ännu ens har gjort sig en föreställning om.

W. P. Watkins.
(Översatt ur Int. Coop. Revue)

Red:s spalt

Det är en händelse, men kunde lika gärna vara en tanke att sommarnumret fått en del spaltutrymme ägnat åt kvinnan, hennes dubbelroll i hem- och förvärvsarbete och hennes engagemang i Kooperationen. Att vi behöver tänka om, och bryta ned litet konservatism och kategoritänkande är uppenbart. Ledaren under Forum har skrivits av min kollega i SAIA, Ingegerd Hindolff-Söderberg, som arbetar i Konsumentinstitutet. — En ledare i den internationella kooperationens organ har jag tagit med på denna sida. — Vi har haft besök av kooperativa gilleskvinnor och socialdemokratiska kvinnoklubbarnas riksstyrelse. Och där var det tydligt att man vill främja hemmens och samhällets intressen i samarbete med männen och samhällets organ.

Våra amerikavänner får några glimtar från vår utsände medarbetares besök, och av en hel familj, som utvandrat.

I övrigt är innehållet brokigt — som vanligt — med Saltstänk och Kvitter och en hel rad av bilder de flesta av vår flitige fotograf Hilding Ohlson. I ett kommande nummer av Gustavsbergaren ingår en ny skildring av det gamla "Midsommarkalaset". Jag vore tacksam, om gamla gustavsbergare ville se igenom sina album och låna mig fotos från Midsommorkalaset, dansen och händelser däromkring. — Enligt de amerikanska prognoserna kommer vi att få en behaglig sommar, med både värmeböljor och svalkande mellanpauser. Högtrycket är på väg hitåt, just när tidningen går i press och gustavsbergarna börjar packa för semester. Ha det så skönt!

Red

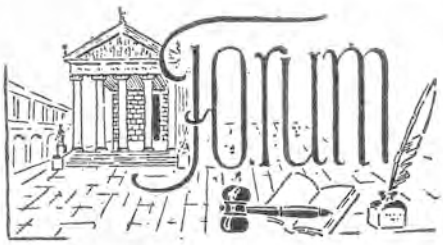

Gäller valet av livsform även mödrarna?

För att få perspektiv på den förvärvsarbetande moderns aktuella situation skulle man önska sig möjligheten av att kunna stiga tillbaka in i förra århundradet och intervjua en kvinna om hur hennes arbetsdag förflöt i en tid, som ännu inte påverkats av industrialismen. Man skulle vilja fråga hur hon upplevde sina två roller; som moder och jämsides därmed produktivt arbetande samhällsmedlem. Man skulle fråga om hon kände sig splittrad mellan sina plikter, om också hon kände andra människors kritik när andra sysslor måste gå före barnets krav på henne. Man skulle vilja veta hur trött hon blev av sitt tunga hushållsarbete och de då vanligare täta barnafödslarna. Man skulle vilja fråga: "Är du lycklig — känner du arbetsglädje?"

Vi kan inte få svar på dessa många frågor. Lika lite kan vi få en klar bild av dagens dubbelarbetande kvinna. Naturligtvis har vi en del fakta. Vi vet t. ex. att medellivslängden för kvinnorna stigit betydligt de senaste hundra åren. Vi vet också att antalet barn sjunkit till två eller tre i den västerländska genomsnittsfamiljen. För Sveriges del vet vi att de gifta kvinnorna ingår som en tredjedel i gruppen förvärvsarbetande kvinnor. Av en tämligen färsk undersökning — 1954 års familjeutredning — kan vi dra slutsatsen att andelen förvärvsarbetande bland gifta kvinnor med barn är jämförelsevis hög. Vi vet slutligen att gruppen ensamstående mödrar — ogifta, frånskilda eller änkor — är stor. Man brukar räkna med att ungefär vart tionde barn har en ensam försörjare.

Knappt någon samhällsfråga har blivit så kannstöpt i vår tid som frågan om mödrarnas förvärvsarbete. Debatten präglas av motsägelser och känslotänkande. Å ena sidan suger produktionen upp all tillgänglig arbetskraft och vi är alla ganska klara över att vårt samhälle skulle fungera dåligt om de gifta kvinnorna drog sig tillbaka. Man behöver endast tänka på sådana områden som sjukvården, undervisningen och handeln för att förstå vilka konsekvenser detta skulle medföra. Både från samhällets och arbetslivets sida har mycket gjorts för att underlätta mödrarnas förvärvsarbete. Daghem, eftermiddagshem, social hemhjälp etc. har utbyggts och efter verkställda undersökningar har man framlagt förslag till ytterligare åtgärder. Vi har genom lag fått rätt till viss ersättning för förlorad arbetsförtjänst i samband med havandeskap och barnsbörd och ingen kvinna kan längre avskedas från sin anställning på grund av graviditet eller ingående av äktenskap.

Den andra sidan av problemet är gråare. Samtidigt som vår äktenskapslagstiftning klart säger ifrån att bägge makarna är pliktiga att bidraga till kostnaderna för det gemensamma hushållet, och trots att många kvinnor — ogifta och gifta — tyngs ned av ekonomiska bördor utsätts de förvärvsarbetande mödrar för kritik från andra grupper i samhället. Många av de problem, som pockar på en snabb lösning, återför man till de förvärvsarbetande mödrarna. Så är fallet med sådana samhällsfrågor som ungdomsbrottsligheten, de många unga alkoholisterna och dit hör också frågor som rör missanpassade och svåruppfostrade skolbarn och neurotiska tonåringar. Några undersökningar, som ger stöd åt dessa påståenden eller antaganden har vi inte. Resultatet av denna debatt har väl endast blivit att de förvärvsarbetande mödrarna får ytterligare sten på börda.

*

Medan debatten pågick som ivrigast kom på bokhandelsdiskarna en bok, som väntades bli ett tungt vägande inlägg. Det är "Kvinnans två roller" skriven av vår framstående specialist på kvinnofrågor, ambassadören Alva Myrdal och socialpsykologen Viola Klein också hon tidigare känd i Sverige som författare till boken "Det kvinnliga kynnet".

Med utgångspunkt från kvinnornas genomsnittliga längre livslängd och det genomsnittligt sjunkande barnantalet i västerlandet ifrågasätter de båda författarna kvinnornas rätt att undandraga sig förvärvsarbete utom hemmet. De hävdar att kvinnornas skolbildning, yrkesutbildning och första period av förvärvsarbete skall omfatta tiden fram till 25-årsåldern då giftermålet i regel brukar inträffa. Under en tidsrymd av c:a 20 år skall kvinnorna därefter ägna sig åt hemarbete och barnuppfostran medan förvärvsarbetet helt skall vila. I 45-årsåldern slutligen skall kvinnorna vara klara att återinträda i förvärvsarbe-

Kvinnan behövs både i hem och i produktion, för henne blir det dubbelarbete.

tet och göra sin insats för en ökad produktion och en höjd levnadsstandard.

Författarna anser att kvinnorna som *kollektiv* inte har rätt att undandraga sig dessa plikter utanför hemmet när barnen och hemarbetet inte längre pockar på deras insats, i synnerhet som deras män till allt större antal dukar under i sina bästa år på grund av jäkt och pressande arbetsbörda.

Som många av bokens recensenter understrukit är detta en väg, som många kvinnor försökt gå. Först förvärvsarbete, så en period av hemarbete och så åter till arbetslivet. Många, kanske rent av de allra flesta har också mött på stora svårigheter att vid ungefär 45 års ålder återinträda i förvärvsarbetet. I Myrdal—Kleins bok ges inte några förslag till lösningar på dessa problem. Frågeställningarna är fortfarande många. I "Kvinnans två roller" får man en mycket god översikt av alla de problem, som sammanhänger med kvinnans många uppgifter i samhället. Men den ger därtill en klar bild av hur mycket man ännu *inte vet* när det gäller detta stora område.

Vad man således saknar i boken är ett vetenskapligt underlag för uppgiften att kvinnornas "yrkespassiva" period bör inträffa ungefär mellan 25—45 år. Har man några mätningar på värdet av moderns hemmaperiod? Vidare skulle man gärna vilja veta kvinnornas egen inställning till denna fråga. Hur många gifta kvinnor längtar bort från hemarbetet och hur många förvärvsarbetande kvinnor längtar efter att få ägna sin tid åt barn och hem? Hur många kvinnor har över huvudtaget ekonomisk möjlighet att välja den ena eller den andra livsformen? Vad man således saknar är medicinska, sociologiska och psykologiska undersökningar som kan ge oss svar på dessa påträngande frågor.

Att hävda att kvinnorna som kollektiv bör återknyta till förvärvsarbetet efter en period av c:a 20 år kan av många — med rätta — uppfattas som närmast verklighetsfrämmande. Alla, som önskat en sådan ändring av sin situation, har funnit att svårigheterna kan vara helt oöverkomliga. Arbetsgivarnas attityd mot de arbetssökande äldre kvinnorna kan väl närmast betecknas som avvisande. Utbildningsvägarna är i regel stängda för kvinnor — naturligtvis också för män — som fyllt 30 år. Den, som har en god yrkesgrund att stå på har det lättare men vad händer inte på 20 år om ingen möjlighet givits att underhålla kunskaperna? Därtill kommer att vi människor ändrar smak, ideal och livsinställning under årens lopp. Det som i 25-årsåldern upptar vårt intresse helt, kan vi vara ganska ointresserade av i mer mogen ålder.

*

Men låt oss se hur kvinnorna löser sina problem idag? De allra flesta kvinnor, som jämsides med sitt arbete utom hemmet har ansvaret för minderåriga barn, har en otrolig arbetsbörda enär hemhjälp numera knappast går att uppbringa ens för pengar. Pressen på denna grupp kvinnor kommer från två håll. Alla vet vi att de gifta kvinnorna har en betydligt större frånvaroprocent än andra anställda, och detta har i sin tur givit dem sämre lönevillkor och sämre befordringsmöjligheter. Gruppen gifta kvinnor drar med sig hela kvinnogruppen, vars chanser på det hela taget är svagare på arbetsmarknaden än männens.

Som tidigare antytts har mycket gjorts från samhällets och arbetslivets sida för att underlätta de förvärvsarbetande mödrarnas dubbelarbete. Men det rör sig inte bara om ekonomiska problem. Vardagens många problem med uppköp, klädvård, tvätt etc. är ideligen återkommande. De korta timmar som är över sedan förvärvsarbetet för dagen är slut skall räcka för så mycket. Många åtgärder har prövats — kollektiv tvätt, bättre anpassade butiksstängningstider etc. — och med växlande framgång och intresse. Såväl staten som arbetsmarknadsparterna har visat ett positivt intresse för hemrationaliseringen. Statens institut för konsumentfrågor har enligt sin instruktion att verka för att arbetet i de enskilda hushållen rationaliseras. Arbetsmarknadens Kvinnonämnd har tagit till sin uppgift att med olika medel ge de dubbelarbetande kvinnorna stimulans att rationalisera hemarbetet.

De många goda initiativ, som tagits ute i sambällslivet vill vi inte vara utan, men ändå finns kanske de varaktiga lösningarna på problemet med kvinnornas dubbelarbete på närmare håll? De finns kanske inom familjen? Vi behöver få fram en fastare gemenskap inom familjen, vi måste få in en generösare inställning till hemarbetet och en omvärdering av detta. Alltför länge har vi ansett att hemarbetet är husmoderns uppgift. Unga människor skulle på sin bröllopsdag

Man får väl hoppas att en förkortning av arbetstiden medför mera tid för yrkesarbetande föräldrar att umgås med sina barn.

utöka sina löften med att lova varandra att dela det kommande samlivets ansvar! Inte bara det ekonomiska ansvaret utan det som gäller vardagens triviala sysslor, som rör sig om inköp, klädvård, läxläsning ... Att fostra pojkar och flickor så att de på ett självklart sätt ser sin uppgift i familjekollektivet är den bästa grund för blivande föräldrar! Respekt för den andra makens arbete i och utom hemmet skulle inte behöva nämnas i sammanhanget om inte motsatsen vore alltför vanlig. Först under sådana premisser kan man möjliggöra en mödrarnas insats i produktionen, om makarna funnit detta bäst passa deras situation. Vågar man hoppas på att en kommande förkortning av arbetstiden kommer att medföra mera tid för yrkesarbetande föräldrar att umgås med sina barn. "Pappans roll i familjen är så underskattad" yttrade i en diskussion en ung pappa, "han räknas aldrig in i sammanhanget utom när det gäller ekonomin ..."

Och vad gör de kvinnor, som kunnat få välja eller tvingats av olika skäl till en period av hemarbete när de kanske en dag står inför situationen att åter ta ett förvärvsarbete. Har de haft något litet knep att hålla uppe kontakten med sitt forna yrke och hållit sina yrkeskunskaper à jour med arbetslivets hastiga utveckling? Svaret är ganska enkelt — några sådana knep finns knappast alls. Många, kanske de flesta, har aldrig haft någon yrkesutbildning att uppehålla. Många, som stått i ett yrke och tillhört en yrkesorganisation, har varken tid eller råd att stå kvar som passiv medlem i sin förening för att den vägen hålla kvar en viss kontakt. Möjligheterna till vikariat eller "repetitionskurser" finns i några undantagsfall t. ex. inom sjukvården. Med varje år som går minskas så avståndet mellan hemmiljö och arbetsliv och som tidigare understrukits också människan själv undergår förändringar, som försvårar återinträdet på arbetsmarknaden.

Problemet är visst inte unikt för Sverige. Inom internationella arbetsorganisationen arbetar man på problemet och man har där myntat begreppet 'Older women workers'. Man försöker där att samverka för att kunna lösa problemet och uppmärksammar kvinnorna i skilda läger och länder att hålla kvar kontakten med yrket så långt det är möjligt under den yrkespassiva perioden. Å andra sidan uppmanas arbetsgivarna att försöka inrätta deltids- och korttidstjänster etc. för att utnyttja denna kvinnliga arbetskraftsreserv.

Ett led i att underlätta mödrarnas förvärvsarbete är daghemmen. Här en liten interiör från Gustavsberg.

*

Frågan om kvinnornas önskan att återgå till arbetslivet är för många förenat med bristande tro till sin förmåga, samtidigt som det visar sig att många kvinnor har sina svårigheter på grund av sin övertro på lättheten att få ett välavlönat arbete. Det framgår med all önskbar tydlighet av en kuratorsverksamhet som nyligen inrättats i Stockholm av en kvinnoförening. Denna kurator har ett stort klientel, som önskar sig tillbaka till arbetslivet igen. Hon besvarar tusen och en frågor och ger råd och anvisningar om omskolningsmöjligheter. En av kuratorns stora uppgifter är enligt egen utsago att lyssna på de många funderingar som man får då man länge stått utanför yrkeslivet. Många kvinnor känner sig överflödiga och "underansträngda" när den dagen kommer att barnen lämnar hemmet och de hoppas att ett förvärvsarbete skall hjälpa dem ur isoleringen. Andra har genom skilsmässa eller dödsfall ställts utan försörjare.

Ett annat initiativ, som nyligen tagits av ett försäkringsbolag i Stockholm är av intresse i sammanhanget. Här vände man sig till gifta kvinnor i 40-årsåldern och erbjöd dem — utan förbindelse om framtida anställning — en tre månaders kontorsutbildning. Syftet med denna nya rekryteringsform var att fylla de luckor som uppstått genom att många kvinnor slutar sitt yrkesarbete av brist på hemhjälp etc. Av de erfarenheter som redovisats kan nämnas att många års frånvaro från yrkesarbetet ingalunda alltid behöver betyda anpassningssvårigheter. Men så hade också bolaget haft 250 personer att välja bland. Detta initiativ kanske främst kan uppfattas som en bräsch i den massiva mur som arbetslivet vänder mot de "överåriga" kvinnorna.

Alva Myrdal är känd för att med stor skicklighet ställa problem under debatt. Hennes bok har kanske främst syftat att visa på vilka svårigheter som de gifta kvinnor har som åter vill ut i arbetslivet. Men hennes krav på att kvinnorna *som kollektiv* dels bör göra sin insats i hemmet under en viss period, dels därefter en förvärvsarbetande insats, kan inte accepteras som en lösning på problemet på kvinnans två roller. Vad man i stället önskar är större möjligheter till individuella lösningar i form av deltid, korttid, vikariat, kursverksamhet med anknytning till yrkeslivet samt sist men inte minst en god yrkesgrund att stå på. Önskan att uppehålla kontakten med yrket ökar givetvis med den trygghetskänsla en god yrkesutbildning ger.

Att underlätta övergången mellan hem- och och yrkesarbete är en angelägen uppgift, för alla dem, som är engagerade i samhällsfrågorna. Lika naturligt som vi idag ser att ungdomar *väljer yrke* efter sina önskningar och resurser lika naturligt borde vi uppfatta att kvinnorna skall kunna *välja den livsform*, som passar deras önskningar och förutsättningar.

Ingegerd Hindolff-Söderberg

Bland mina indianska bröder

Indianska ordspråk säger: "Den längsta bro ligger mellan Tänka och Göra" och "En lögn sagd fyra gånger blir fortare trodd än en sanning sagd en gång". Det är goda ord. Jag skyndar mig att skriva vad jag själv upplevt. Gustavsbergarens redaktör säger sig vara "indianminded". Hör då.

Det mesta jag fått lära om det röda folkets seder och bruk kan jag tacka den unga flickan Sulla för. Hennes tålamod var oändligt, isynnerhet när det gällde lära ut något av deras språk, melodier till deras sång och meningen med olika danser. "The Fire dance", till eldens ära, "The Snake dance", ormdansen, som också användes som "War dance" (stridsdans), "The Partridge dance" (Fågeldansen), "The Fish dance", och många fler, där varje steg, varje rörelse har en mening. Jag såg en gång "The war dance" utförd av 50 utvalda "braves" i full stridsmålning. Denna barbariska dans räcker en timme, musiken är från trummor, gjorda av urholkade trädstammar och fyllda till olika djup med vatten för att frambringa olika toner. De är överspända med djurhudar. Så var det flöjter, gjorda av ben, och så den trekantiga "Ah-Ta-Ta", en sorts cittra med 8 strängar. Denna musik åtföljd av de dansandes skrik, svingandet av tomahawks och knivar ,allt belyst av elden från fyra stora bål, hade en stark effekt på min fantasi. Det var en bild ur helvetet med dansande demoner, belysta av den evigt brinnande elden. Senare på kvällen, när vi satt vid floden, förklarade Sulla meningen med dansen. Den är för att uppegga det egna modet och att injaga skräck hos fienden. De målade röda linjerna betyda blödande sår, de vita linjerna helade sår, de gula avhuggna linjerna äro enbart för effektens skull. — Jag frågade varför en slagen fiende alltid skalperades. Hon förklarade att en man utan skalp är en styggelse för "Manitou" .Därför får den skalperades ande för alltid irra fredlös omkring. Och en mans mod och värde som krigare berodde på hur många skalper han tagit.

Innan jag visste vad "Si-Oh-Ha" var, åt jag det gärna till majsbröd. En morgon fick jag veta att detta underbara pålägg gjordes av larver som man plockade under stenarna på flodens botten. Och si frukosten återvände till floden. "Par-Se-Con", ett köttfärsliknande pålägg hade visserligen en skarp smak, ja, i mitt tycke smakade det utmärkt. Det vill säga tills jag såg hur det tillverkades. Innehållet består av kokt lax, kött, ägg, lök och hasselnötter blandat och väl kryddat. Man gjorde alltid nog för ett par dagar i taget. Hur det var gjort? Jo, det fanns inga kvarnar att mala i, så en squaw tuggade lax, en annan kött o.s.v., och så spottades allting ut på ett stort fat och blandades med lindrigt rena tassar. Par-Se-Con är nu ett dunkelt minne blott.

När jag tänker på allt kärt besvär nutidens mödrar har med uppfödandet av det nya släktet och för bibehållandet av dess hälsa och välstånd, förvånar det mig storligen att någon av de indianska småttingarna överlevde tredje dagen. Utom den sedvanliga modersmjölken, som naturligtvis alltid fanns på matsedeln, serverades som extra tilltugg märg och kokad fisk i en "sudd", och om "The Papoos" var riktigt snäll kunde han eller hon få en extra "sudd" innehållande fett fläsk. Nutidens mammor äro också noga med temperaturen på babys badvatten. Jag såg de unga indianska mödrarna ta sina telningar ner till floden och vaska av dem i floden där vattnet var si och så. Naturligtvis har jag inte den blekaste aning om barnskötsel, men ett vet jag att av 69 ungar under ett år, varken såg eller hörde jag någon som var sjuk. Hoppas nu att ingen tror att jag försöker föreslå ombyte av våra metoder.

Den katolska prästen kom dit en gång varannan månad och stannade en vecka. Han lät mig förstå att vi inte hade något gemensamt och varnade mig för att försöka locka hans skriftebarn från den enda sanna läran. Missionär har jag aldrig varit, men jag har alltid sagt min tanke rent ut. Katolska läran med sitt hokus-pokus och sina välfödda präster har alltid varit en styggelse för mig med deras pladder om madonnor, helgon och skärseldar. En dag upptäckte den vördade Fadern att han inte hade cigarretter och här fanns inga affärer. Jag hade gott om den varan, och då blev han plötsligt min egen dyra broder. Jag tror att för ett paket cigarretter var han villig att erkänna Martin Luther, Filip Melankton och Katarina de Bora som den heliga treenigheten, att påven var en skojare och alla kardinaler ett rackarpack. Så vi kom ganska bra överens. Underliga äro Herrens vägar, men långt underligare en del av dem som skall lotsa en förvillad mänsklighet på den rätta vägen, var den nu är . . .

Iriquois har ett enastående tålamod, blandat med en god portion slughet plus en oerhörd envishet. Ordet "kvitta", finns ej, han ger sig ej förrän han lyckats även om det tar veckotal. De äro goda lyssnare, men att se på minen om de gilla vad som säges, går ej. Jag har aldrig sett dem med en min förråda varken glädje eller smärta. Undantag finns hos den yngre generationen, men så fort de äro gamla nog och lärt känna något av livet, kommer allvaret. De tycka om att lyssna till historiska berättelser, böcker med bilder av djur och människor fängslar deras intresse. De flesta av dem förstår och talar engelska, men mest använda de sitt eget språk. I "Councilhuset" är han vältalig och rakt på sak. Här tillämpas ännu "Kvinnan tige i församlingen" . . . Han är född jägare, han läser skogen som en bok och som spårhund står han i en klass för sig själv. Han är i högsta grad vidskeplig, men också nyfiken, är egentligen ej lat, men allt annat arbete än fiske och jakt anser han motbjudande. Han kan bära sin kanot hur långt som helst, men att få honom att gå 20 steg efter ved, nix min vän. Man har sagt att indianen är tjuvaktig — ingen stal något för mig, ingen tittade igenom mina grejor och ingen störde mig. Han är av naturen miss-

tänksam, men har han en gång förtroende för dig så är det odelat. Hans fula drag är hämndlystnad, han förlåter aldrig en oförrätt men glömmer heller ej en tjänst. Kvinnorna äro som kvinnor mest, pratsamma och nyfikna, egendomligt nog ej avundsjuka. På deras skuldror faller det mesta arbetet. Med renligheten är det si och så, undantag finnes dock.

Sulla som blev min synnerligen goda vän hade goda skolor och höll sig alltid ren och fin. Att hon hade ett gott huvud för språk fann jag snart ut. Om jag sade något på svenska kunde hon gå och tugga på det en lång stund och sedan fråga vad det betydde. Vi fiskade en dag och jag hade en ovanligt stor lax på, han gjorde ett jättehopp och slet sig lös, då kom det allvarligt och högtidligt på bred svenska: "Fani-fan". När jag brast ut i ett rungande gapskratt såg hon hemskt förtvivlad ut. Kaffet var för hett att dricka så hon slog vatten i koppen. Så nickade hon åt mig och sade helt snusförnuftigt "Kaffe-halva, to-si-Mi" (för mig). Hon trodde att så fort man slog något i kaffet så vart det kaffehalva. Jag fick många goda skratt på hennes bekostnad, men jag antar att mina tafatta försök på hennes språk var i samma klass.

Blygsamhet existerade ej, klädseln under sommaren var något i underkant på den lätta sidan. Några brott mot sexuallagarna hörde jag aldrig talas om. Hela deras natur vittnar om stoiskt lugn och järnhård självdisciplin. Det är med harm i hjärtat jag hör kritiken över dessa enda verkliga amerikanare. Man kritiserar vad man själv åstadkommit, man dömer dem alla efter dem som leva sitt liv efter de lagar som civilisationen stiftat — efter dem som skapat sitt liv efter den vita mannens — lärt sig hans seder, bruk och missbruk. Skillnaden mellan dessa och dem som ännu ha ryggrad att leva sitt liv efter egna lagar, är himmelsvid och ej till vår fördel.

Ibland händer det att stammen adopterar en utomstående. Låt mig beskriva hur detta tillgår och låt oss tänka oss att du min vän är den utvalda. Du sitter ensam i ett tält, du hör trummor och det skrikande ljudet från benflöjter, det kommer närmare och närmare, du känner hur musklerna i magen dras tillsammans och undrar om du har mod nog att gå igenom proven. Tältdörren slås åt sidan, du ser ett halft dussin mörka ansikten stirra på dig. Ledaren och en till, klädda i "Ceremonial-dress" (vita rådjurs skinn) tar dina armar och eskorterar dig in i "The Council House", allt under hummandet av en sång och skramlandet av benskallror. I council-huset ligger röken tjock. När du kommer in börjas den vackra "Adoption-song". Du leds i en cirkel, han som leder dig skriker i ett "Detta är han som skall bliva er broder". Så leds du fram till den kvinna som står högst i den familjen eller "Clan" av stammen som skall adoptera dig. Hon säger åt dig att när du passerat alla prov så skall där alltid finnas ett tält för dig inom Clanen. Så kommer ett crescendo av trummor, genom dörren kommer en spöklikt maskerad man emot dig, hans bjällror skakar och ringer med varje steg, sången från utsidan blir högre och högre. Du leds in i en grotta, igen är du ensam, du ser ånga komma genom springorna mellan stenarna, snart är det så hett att du knappast kan andas. Du domnar bort och vaknar vid att någon säger ditt namn, nu är du naken, en bindel sättes för dina ögon, du känner hur man leder dig upp och högre upp, någon säger till dig "Ta-Li-Oh" (Är du villig?) Du svarar "Ja." Du lyfts upp och känner dig kastad ut i rymden, tror att du svävar, så omslutes du av isande kallt vatten, nedslaget slår dig halft sanslös, någon drar dig iland och du ledes åter upp till Council-huset. "The Wolf Clan" som är din nya familj kläder dig i byxor och skjorta av vitt rådjurskinn. Trummorna har tystnat nu, mörka allvarliga ansikten stirrar på dig, när du leds mellan de två leden ut på planen, man binder fast dig vid den påle som för åratal har mottagit flygande tomahawks och pilar under vilda krigsdanser. Pålen är endast fyra tum högre än ditt huvud, en man kommer emot dig, trots masken kanske du känner honom som en vän men nu har han en tomahawk i sin hand, han balanserar den, det ser ut som han stod hundra meter ifrån dig. Så kommer kastet. Du ser yxan virvla mot ditt huvud och önskar att den måtte döda fort och smärtfritt, du hör en skarp smäll ovanför din panna. Där sitter yxan endast en tum ovanför. Nu leds du in i huset igen, medicinmannen reser sig och ber "Manitou" vara ett vittne till att Clanen nu skall få en ny broder. Efter en kort paus börjar den verkliga ceremonien. Enligt stammens lag är den adopterade sonen nyfödd och föres genom åldrarna av stammens äldsta. Hövdingen "Little Moose" säger: "Vi ser framför oss en vagga, vår blivande broder håller jag i mina armar". En annan reser sig: "En ung gosse har kommit in i vårt tält, vi ger honom våra hjärtan". En tredje säger: "En ung krigare knackar på vår dörr, han är hungrig och utan vänner". Han vänder sig till den förnämsta kvinnan i din blivande Clan: "Skall jag släppa in honom?" Hon nickar och, nu är du i fruntimrens våld. De kläda av dig allt utom "The breach cloth". Någon håller fram en ram full av nålar framför ditt ansikte, du är ombedd att titta i taket, ramen slås över ditt vänstra bröst, namnen "Iriquois" och "Wolf clan" står nu tatuerade där för alltid. Så målas tre svarta och ett brett sträck av gult från ditt hår till din haka. Medicinmannen säger: "Sägen i att denna man har bestått sina prov?" — Svaret är "Ja". Det gula strecket tvättas bort. "Vem vill kalla denna man sin son?" Den äldsta i Clanen stiger fram. "Jag", säger han. "Vem är hans moder?" En yngre kvinna stiger fram: "Jag", säger hon, "i stället för min mor som är död". "Vem är hans broder?" Samme man som kastade yxan mot dig stiger fram: "Jag!" Medicinmannen tvättar nu bort de svarta strecken och säger: "Vi har sett en främling komma till oss, när vi först såg honom voro vi förvillade, vi trodde att hans skinn var vitt, nu se vi att det är rött, vi ser att hans hjärta är vårt hjärta, hans blod vårt blod, hans liv vårt liv, han är en av oss! Manitou som ser över höjderna till livets slut, giv honom örnens ögon, björnens hjärta och älgens mod, låt honom kallas "The White Bear". Och det min vän är det namn du nu bär, jämte tatueringen som du har för alltid ... *George Garring*

Solig stig är full av under
som blott ljus kan uppenbara,
gåtfullt djupa är de stunder
då vi helt får glädje vara.
Mörkrets alla hemligheter,
vad är de väl emot ljusets?
Allt det djup som dunkel heter
mot det stilla sommarsusets?

Pär Lagerkvist.

Fotoklubbens första etapptävling har nu avgjorts. Glädjande nog gjorde sig ungdomen påmind i större utsträckning än vanligt och två unga amatörer placerade sig också bland de tio bästa, som voro J. Tupy, 18 poäng, E. Ludwig, 12; E. Deinböck, 11,5; A. Lundqvist 10; A. Sund, 9; S. Engstrand, 7; H. Karlsson, 6,5; Jan Jonsson, 5,5; Leif Andersson, 5,5; Sven Eriksson, 5; G. Erixon 5; D. Westerberg, 5; och W. Eickele 3 poäng. Vi återger första pristagarens bild här bredvid. Hilding Ohlson, som deltog utom tävlan, anser den vara ett litet mästerverk.

Daghemmen höll vårfest och årsmöte i Daghemsföreningen i Bergasalen den 30 maj. Verksamhetsberättelsen meddelar att 76 barn varit inskrivna vid daghemmen och 35 i familjedaghem. Åkerlyckan beräknas tas i bruk som daghem i höst. Kostnaderna har emellertid ökat kraftigt och trots anslag från kommun och fabrik blir man nödsakad höja vårdavgifterna. Daghemsverksamheten i Gustavsberg, som i år har 15 år bakom sig, har fått smickrande erkännande och från officiellt håll betecknats som ett föredöme. Till styrelse för 1957 valdes: G. Dahlberg, Y. Nyström, G. Olofsson, Maj Borg, Elsa Cedergrund, Edla Arvidsson och O. Hägglöf. De tre förstnämnda fungerar jämte föreståndarinnan, Elsa Appelqvist, som verkställande utskott.

Efter årsmötet gav barnen sång-, musik- och dansuppvisning. Så bjöds på kaffe och saft och slutligen Kasperteater. —

Dagshemstanterna avtackas vid vårfest i Bergasalen.

Socialdemokratiska Kvinnoklubbarnas ombud vid Rikskongressen gästade den 6 maj Gustavsberg och besåg fabriken och tillhandlade sig samtidigt gott bruksporslin. Vid lunch på Strandvik inledde förbundsordföranden Inga Thorsson ett bordssamtal om husmödrarnas möjligheter att påverka smak- och nyttighetsfrågor vid tillverkning och val av bruksföremål för hemmen. Det blev ett intressant meningsutbyte, där synpunkter framfördes av Hjalmar Olson, Artur Hald, Annie Wallentheim, Gunnel Olsson, Viran Wedberg, Inga Nilsson och många fler. Gustavsberg fick lovord för sin positiva inställning i kvalitetsvarans tecken.

Verkstadsskolan har haft avslutning för sin andra omgång elever. Fina gesällsprov utställdes vid betygsutdelningen den 28 maj, varefter gruppen gav sig av på sedvanlig studieresa till Köpenhamn under mag. Torsten Rolfs ledning. — Frågan om verkstadsskolans omvandling eller ev. utbyggnad ligger nu i stöpsleven.

Gustavsbergsområdets allmänna sjukkassa höll sitt ordinarie ombudsmöte i Värdshuset måndagen den 27 maj 1957.

Styrelsens ordf. herr Gunnar Andersson hälsade ombuden välkomna samt lämnade en kort översikt över sjukförsäkringen.

Av kassans 25 ombud voro 16 närvarande.

Förhandlingarna leddes av nämndeman Erik Nilsson.

Av styrelseberättelsen, vilken enhälligt godkändes, framgick att utgifterna under året uppgått till 777.140: 16 kronor och inkomsterna till 803.254:90 kronor.

I sjukpenning har utbetalats kronor 471.358:—, moderskapshjälp 55.382:— kr., läkarvård 117.936:— kr., sjukhusvård 36.899:— kr., resor 31.166:— kr.

Sjukpenning har utbetalats under 34.753 dagar för kvinnor och 32.701 dagar för män.

Vid val av styrelseledamöter omvaldes herrar Oskar Andersson och Helge Söderström. Likaledes omvaldes till revisor herr Harald Lindholm.

Tage Leonardsson lämnade en kort orientering om problemen beträffande resekostnadsersättningar för resor till och från läkare och sjukhus. Härefter framförde herr Erik Nilsson ombudens tack till styrelse och personal för det arbete som nedlagts under det gångna verksamhetsåret. Som avslutning bjöd sjukkassan på kaffe och smörgås.

ABF:s studiegrupper hade säsongavslutning i Bergasalen den 7 maj. Gymnastikgrupperna svarade för en trevlig uppvisning och sångaren Harry Dahlgren gav munter underhållning. Efter kaffe blev det dans och lekar. — Vid årsmöte i ABF den 12 juni har till ny ordförande valts Bertil Peterson efter Harald Lindholm, som bett att få avstå efter många års slit i jobbet.

Ingarö nya pensionärshem har invigts och de första gästerna ha flyttat in.

En Tomtebodaklass av blinda barn besökte vår skola en vacker vårdag och tog del av undervisningen. Därefter gjorde barnen en rond på hushållsporslinsfabriken och följde intresserat tillverkningen av porslinet. Ciceronerna har sällan haft så vakna och vetgiriga besökare.

Trivsam familjeträff blev det när Gustavsbergs nykterhetsvänner ordnade Folknykterhetens dag. Stilen från förra året, med en ny giv för firandet av "dagen", hölls även i år. Förra året var det ungdomsträff, i år familjeträff.

Folkparken var i år målet för de c:a 400 personer som ville se vad arrangörerna denna gång hade att bjuda på.

Efter en halvtimmes grammofonunderhållning blev publik och medverkande hälsade välkomna av Bertil Peterson. Ungdomslogen Käcka Viljor från Stockholm skötte sedan underhållningen. Det var ungdomar från 4—5 till 14—15 år som sjöng, spelade och dansade i tre kvarts timme. Det var givetvis inga skolade talanger som uppträdde utan barn som släppte lös sin naturliga leklust och detta bidrog säkert till att programmet blev så väl mottaget av publiken.

En trevlig nyhet för året var tävlingen Tippa tolv rätt. Tipskuponger, med 12 frågor som i ett eller annat avseende berörde nykterhetsfrågan, hade lämnats ut några dagar före och de som lyckades bäst skulle erhålla pris. 128 inlämnade tipskuponger blev resultatet. Av dessa var det endast en som lyckades tippa en elva, två fick tio rätt och nio fick nio rätt. Vinnare av fruktkorgen blev Folke Anevret (11 rätt). De övriga sex vinnarna fick fajanssaker. 10 rätt: Ronny Svensson och L.-E. Nilsson. 9 rätt: Ronno Hellberg Birger Persson, Agda Enfors och Karl Erik Eriksson.

I samband med att tipsresultatet meddelades gjorde B. Peterson några korta kommentarer till tipsfrågorna.

Programmet i övrigt bjöd på lekar, under ledning av Torsten Nilsson, Stockholm, och en stunds gammal dans.

Det var, kort sagt, en trivsam familjeträff en solig eftermiddag.

Bland 6000 besökare under första halvåret har husmodersgrupper och kvinnogillen dominerat. Av passersedlarna ser vi också att en del företagsnämnder tydligen lockats hit av TV-utsändningen. Representanter från Civildepartementets olika kontaktorgan med statsrådet Lindholm i spetsen var på visit den 17 maj och höll separat konferens i Bergasalen, där Hjalmar Olson informerade om vårt sätt att samarbeta. Den 24 juni kom Svenska Metallverkens företagsnämnd under ledning av disponent Petrén och ansåg sig ha fått gott utbyte. Så har här varit franska LO-ombudsmän, Generaldirektör Pelow med dr Roberts från Int. Arbetsorganisationen och en rad av utländska gäster.

Stig Lindberg har fått Slöjdföreningens "Oscar", dvs Gregor Paulsson-statyetten, instiftad 1950 att utdelas till enskilda, företag och institutioner, som i synnerlig grad gjort sig förtjänta av föreningens tacksamhet och uppskattning. Utmärkelsen överlämnades vid Slöjdföreningens årsmöte den 5 juni och Stig Lindbergs förtjänster harangerades av statyettens instiftare professor Gregor Paulsson. Diplom och statyett har varit utställda i vår butik vid Birgerjarlsgatan. Redaktionen av Gustavsbergaren ber att få gratulera till utmärkelsen.

Gregor-Paulsson-statyetten.

Ett besök hos Gustavsbergare i USA

För ungefär ett år sedan hade jag glädjen bli tillerkänd ett stipendium från FN för sex månaders studier i Amerika. Mitt program har fört mig över så gott som hela USA, och då den alltid påpassliga redaktören hörde talas om min resa, kom han upp med den idén, att jag skulle försöka få tid att hälsa på gustavsbergare i Amerika. Detta resebrev är avsett som en hälsning till Gustavsbergaren och dess läsekrets från gustavsbergare jag besökt. Det har varit en underbar resa, även om längtan efter familjen ibland känts svår, men jag har fått otroligt mycket vackra minnen från min resa. Att resa på detta sätt under FN och Department of Health Eduction and Welfare som jag fått göra, ger ju så många möjligheter att se ett USA i arbete, att träffa personer som man är intresserad möta, men som man knappast får tillfälle till om man reser som privat person. Det var mest sjukhus, hörcentraler, folkskolornas specialklasser och privata institutioner som stod på mitt program och i regel var jag 1—2 veckor på samma plats. — För att förklara varför jag ej hälsat på *alla* våra prenumeranter på Gustavsbergaren i USA, vill jag säga, att mitt program gav mig rätt begränsad fritid samt liten möjlighet nå andra än de som just bodde på de platser jag besökte. Den andra januari startade jag min resa i *New York,* där jag försökte få fatt på *Axel Hedberg,* fann mycket riktigt "Railroad Branch, Young men's ass.", där Hedberg bodde, men fick veta att han just rest till Sverige. Efter besök i Baltimor, Washington DC, Pittsburgh, Cleveland kom jag så till Chicago mitt i den värsta vinterkylan. Ett hastigt besök hos Fred Wahlberg och John Lindberg, men med löfte hälsa på dem nästa gång jag passerade Chicago i maj, var allt jag hann med denna gång. Äntligen fick jag så möta underbart vårväder i Seattle, när jag kom dit i slutet av februari. Nordvästkusten är sagolikt vacker i sin natur och allt verkar så friskt och vänligt. Efter besök i Seattle, Portland och Salem, där vi tyvärr ej hade några gustavsbergare enligt Dahlbergs lista, kom jag så till det "alltför" vackra *San Francisco,* och träffade där *Agnes Olsson,* född Lundin, gustavsbergsflicka, som lämnade Gustavsberg för c:a 35 år sedan för att bli Francisco-bo. Ett stimulerande möte. Agnes och hennes make Axel Olsson har lyckats med den svåra konsten att anpassa sig som äkta amerikanare, men också ha hjärta och intresse för Sverige och Gustavsberg. I deras vackra hem tillbringade jag många kvällar, och fick också se den tjusiga film om Sverige, där Gustavsberg är med på en hörna, som Axel Olsson fångat — ett Sverige, som man är stolt över. — Tyvärr hann det ej bli mer än ett telefonsamtal med en annan gustavsbergssättling, *Elsa Wiman-Chase,* systerdotter till Oskar Johansson, men hann i alla fall framföra hälsningar och få en hälsning hem. — Nästa stopp på min resa, *Los Angeles,* gav mig också oförglömliga minnen från gustavsbergsbesök, nämligen hos *Kenneth Jonsson,* som lämnade Gustavsberg som pojke och som "vuxen" reste tillbaka till Gustavsberg för att finna sin flicka, *Hilma Hallberg.* Hilma arbetade som målerska, hade nog aldrig drömt att lämna Gustavsberg, men vad gör man ej för kärleken. Det är storartat gjort av Hilma Jonsson att så kunna anpassa sig till ett nytt land och till en stad av Los Angeles storlek. Los Angeles är en av de amerikanska städer där det är svårast ta sig fram. Otroliga avstånd och ej särskilt välplanerat kommunikationssystem. Men man glömde var man satt, när Hilma Jonsson bjöd på kaffe i sin lilla trädgård och solen gassade, det var i början av april, och det diskuterades Gustavsberg. Det är klart, att som Hilma endast varit hemmaifrån c:a fem år, är gustavsbergsminnena levande och intresset för utvecklingen därhemma detsamma. Jag fick också läsa nyutkomna Gustavsbergaren hos Hilma och Kenneth Jonsson i Los Angeles. Det var trevliga stunder tillsammans, och avskedet vid tåget kändes som om man lämnade två gamla goda vänner. —

Efter sex västkustveckor var det dags styra kosan till middlewest igen, närmast St. Louis, ingen gustavsbergare, nästa stopp *Chicago,* där jag var erbjuden bo hos *Fred och Bessie Wahlberg.* Fred hade lämnat Sverige som ung pojke, och ej återsett sitt gamla land, men trots det med friskt minne av gamla Gustavsberg och längtan få träffa sin syster Elsa och bror Oskar Johanson. Hans fru Bessie är född av svenska föräldrar visserligen, men i Amerika är hon lite rädd för språket. Vi hade en fin vecka tillsammans och Fred och Bessie gjorde allt för att jag skulle få ett vackert minne från Chicago. Hoppas få se Er i Gustavsberg, Fred och Bessie! — *John Lindberg* hette en kontorspojke på Gustavsberg, när seklet var ungt. Han for till Amerika glad att slippa exercis o. d. och han har nu slagit sig ner i Chicago. Som svåger till Oskar Johansson har han lite kontakt med Gustavsberg. Han hade ett otroligt minne för personer och vägar i det gamla Gustavsberg. Det slog mig, när jag satt och talade med John Lindberg, hur svårt det måste vara för dessa gustavsbergare som ej varit hemma på 35—40 år att tänka sig Gustavsberg av idag, men kanske John Lindberg vad det lider tar sin amerikanska hustru och söta dotter och gör ett besök på Gustavsberg. — Från Chicago gick resan till bilstaden Detroit, genom Canada och ner till *New York* igen, där jag hade nöjet få luncha tillsammans med KF:s och Gustavsbergs representant i New York, *Gösta Sandemar,* som hade många minnen från Värmdö. Född Uppsalapojke, men genom goda kontakter med Gustavsberg

Agnes Olson utanför hemmet i San Francisco.

Hilma och Kenneth Jonsson med grannflickan Birgitta i Los Angeles.

Fred och Bessie Wahlberg i Chicago.

upplevt en hel del trevliga stunder på Värmdö och Ingarö. Gösta Sandemar skulle nog förse oss med någon New York-artikel ibland, om han fick tidningen regelbundet. Intresset fanns, och Sandemar skickar sina härtligaste hälsningar till dem som känner honom.

I New England, Massachusetts, ungefär en halvtimmas resa med buss från det på historiska minnen rika Boston, ligger Worcester. Där fann jag en lördagmiddag Nancy och Bror Sundqvist i deras hem vid Upsala Street. Nancy hette som flicka Nanny Hedberg och kom över till USA 1923 tillsammans med John Lindberg. Hennes make heter Bror och är från Dalsland och båda har ett stort intresse för Gustavsbergaren och väntar ivrigt på den varannan månad därborta i Worcester. Ett besök i hemlandet gjordes 1931. Trots sina 35 år i USA, med helamerikanska barn och barnbarn, hyser de ett varmt intresse för Sverige och gladde sig särskilt åt att få höra från Nancys bror med familj, Karl, Karin och Henner Hedberg, ja att få särskilda hälsningar. — En härlig week-end tillbringade jag i det lugna Worcester.

Nu hade jag i det närmaste fullgjort mitt program och for vidare till Washington. En resa på 9 timmar — ingenting om man jämför med trippen Chicago—Seattle, som tog 44 timmar med tåg. Här fick jag mitt officiella diplom — som jag förresten är mycket stolt över. Och så bär det av till New York, där jag har att säga tack och farväl till FN:s välvilliga Technical Assistance Administration. Och när jag så får mitt "Sailing permit" är jag fri och utan skuld för skatt mm. och kan lämna det intressanta stora landet.

Under hela resan har jag fått många brev hemifrån och desslikes en hel del rar post från mina nyförvärvade vänner från stad till stad. Jag har kappsäcken full av "printed matters" och det blir ett bra jobb att studera all litteratur och mina anteckningar för en rese-

Nancy och Bror Sundqvist i sin ägandes trädgård i Worcester.

berättelse. Massor av intryck och erfarenheter kanske blir till kunskaper och till nytta för mitt arbete inom hörselvården i Stockholm.

Endast en kort tid återstår av min Amerika-tid innan jag den 28/6 flyger hem. Tack skall Du ha Gösta för förslaget att hälsa på gustavsbergare. Det gav mig många roliga stunder och många goda vänner. Och så ett tack och varma hälsningar till er alla gustavsbergare i USA, som jag hade nöjet träffa och lära känna. Hoppas vi återses i Gustavsberg!

New York juni 1957.

Birgitta Corrias.

50-åringarnas skolträff 1957

Lördagen den 25/5 var det dags för mag. Östlunds skolklass av åren 1919—1920 att fira 50-årsträff.

Träffen ägde rum ute vid Hemvärnsgården, där utsikten var hur tjusig som helst med rabatter av mandelblom och styvmorsviol på bergen och en spegelblank sjö nedanför. Vi bänkade oss vid det vackert dukade bordet, och när magen fått sitt blev det minnenas tur. Som alla vet går tiden alltid för fort när det är trevligt och den här träffen blev inget undantag från den regeln. Så blev det "Killes" tur att ta det obligatoriska kortet och med det vill vi närvarande sända en hjärtlig hälsning till våra skolkamrater, som inte kunde vara med. Och så ett extra tack till de kamrater, som ordnat och jobbat för den trevliga träffen.

EA

Fr. vänster, överst: Evald Karlsson, Ernst Sten, Sven Fingal, Annie Sjösten (Liljekvist), Oskar Jonsson, Bror Andersson, Hilma Gustavsson (Johansson), Arthur Bovin, Werner Berglind, Sigrid Edsbäck (Andersson), Dagmar Nordström (Söderberg), Erik Lindahl, Ada Svahn, Valborg Zetterberg (Karlsson), Valfrid Pettersson, Astrid Malmlöf (Jansson), Sven Pettersson, Tora Lindblom (Poijes), Gunnar Bergvall.

Det kan vara soligt,

varmt, underbart väder även på söndagar. Vi kommer just från Södersved, familjen och jag, almanackan skriver den helige trefaldighet och junisommaren blommar. I år är det styvmorsviolernas år. Vilka ljuvliga mattor de blommorna väver mot en fond av grå sten och grön mossa, med inslag av tjärblomster och darrgräs!

Bilar trängdes i massa vid parkeringsplatsen vid Södersved och vid badstället kryllade det av barn och vuxna. Titt och tätt kom där en blåögd utsocknes och frågade efter vägen över till Storholmens stängda Paradis. Tänk att längtans Eden alltid ligger utom räckhåll för de flesta. Trafiken gick tämligen ensidigt ut mot Ingarö så hemfärden blev mindre vådlig än ditfärden. Nog har man en känsla av att man är ute på farliga vägar, när man cyklar ut i helgtrafiken, med var sitt mindre barn som passagerare.

Var finns alla de mopeder som knattrade omkring på vägarna bara för ett år sedan? Har dom växt till bilar tro, mopeden har blivit tonåringarnas knarr, joo då, vi träffade faktiskt två som cyklade men dom hade nog Cadillacen på verkstan för översyn till semestern. Snygga, välhållna vrålåk susade i allmänhet förbi, men, men — i Lemshaga backe mötte vi tvenne ynglingar i tjugoårsåldern, som hade en så dammig vindruta på sitt åk, att de visslade uppskattande på mig. Får man slarva så med dammtorkningen!

Golfbana har vi fått i Folkparken. Hör nu Göransson, nästan samtliga hål sitter på fel ställen. Jag var nere och provade den häromkvällen och bollen hittade blott sällan hem. Eller också övade dom där eländiga hålen någon slags elastisk krigföring och retirerade nån annanstans vid mina anfall. Sen undrar jag om det är sant det där som min familj påstår, att den förlorande även betalar för motståndaren. Det står i alla fall ingenting om på baksidan av protokollet. Vart skall det leda om man måste betala av hedersskulder med matpengarna.

Ansträngande

brukar det förvisso alltid vara det där med Gökotta. Att frivilligt masa sig upp klockan svinotta för att hinna upp på Kvarnberget till sju. I år var det även förenat med sprinterlopp. När landet förövrigt går in för centralisering av det mesta, så decentraliserar våra musikaliska bröder Gökottefirandet och delar på sig. Vi som älskar Blåsorkester och Manskör lika fick springa gatlopp emellan evenemangen för att få njuta av båda.

Här strävade man iförd de vanliga ungarna den knogiga backen upp till den plats där vi enligt tradition brukar hälsa sommaren välkommen. Försedda med brödburk och inpackad kaffehurra. Nej, termosen hade annat för sig. Förresten är det godare med nektar direkt från källan. Det som var kvar alltså, vi råkade välta kassen strax bakom beredskapstornet. Men det är en annan historia.

Knappt hann man peta bort myrorna från den sista bullen förrän mellanbarnet började hojta efter tutfarbröderna och anslog sig lurad på konfekten. Det var dags att lämna de trivsamma sångarna på sin sönderskjutna skans och börja nedstigningen till Folkparkens rabatter, som denna granna morgon dock inte kunde mäta sig med den skönhetssyn som Kvarnberget bjöd.

Snälla, rara älskade försvarare av samhällets musik- och sångtraditioner. Kom överens om samma berg till nästa Kristi Himmelsfärdsdag. Så man slipper jäkta sig fördärvad. För på ett berg skall ni vara så länge det ännu finns ett obebyggt i samhällets närhet, tack, tack, för det är en väsentlig del av traditionen i hela vårt land, med undantag av Skåne, som en förstående norrländing påminde mig om häromdan, dom kan ju inte ränna upp på Taberg allihop.

På tal om traditioner

och med risk att göra tidernas klavertramp får jag fråga: är det där med högtidlig skolavslutning i kyrkan en mycket gammal och kär sedvänja? Har inte det här med skolavslutning i samhället blivit till en så stor apparat, att den skulle må väl av att begränsas till klassrummen? Det bör väl räcka, inte sant, med den trevliga inblick vi får i skolans verksamhet i klassens lilla sammansvetsade enhet, så tjusigt med ungar, blommor och sommar. Kan vi inte gå till kyrkan en annan gång då vår sinnesstämning bättre passar rummets helgd? Vi har så svårt att omställa oss från den upprymda stämning som barnens glädje och förväntan har försatt oss i, till tystnad och allvar, vi har inte våra föräldrars allmänna ödmjukhet till hjälp, utan möter vår Gud lika frimodigt som vi möter det jordiska.

Jag frågade just mina systerdöttrar, bosatta i Umeå, hur deras examen hade varit. De svarade förvånat att det hade de ingen. Deras mor förklarade sedan, att staden helt rationellt avskaffat den högtidliga skolavslutningen för att hejda den klädlyx, som den fört med sig. Så långt vill jag inte gå. Det skulle vara trist. Men som sagt, gärna en förenkling, det skulle inte skämma dagen.

Den blomstertid

är alltså här, då hela samhället vilar bland blommor och blader. Vita hästen, vårt enda kära kondis gömmer sig bakom en mur av rosor, så till den milda grad, att fick jag en liten slant för varje gång jag visar de irrande bilister vägen till oasen, så skulle jag lättsinnigt bjuda mina ungar på så många bakelser med bubbelvatten som dom ville ha. Varför finns det inte en aldrig så liten skylt som visar vägen. Att det inte kan vara affärsintressen som hindrar, det förstår till och med jag. Är det estetiska skäl, så rucka lite på dom för det rent mänskliga. Jag ömmar mycket för de kaffetörstiga. Varför vet jag inte riktigt själv.

Midsommarhelgen vill vi gärna fira i Folkparken, främst på Midsommarafton, då vi börjar redan på tidiga eftermiddagen. Ungarna springer i sporrsträck mellan tombola, gottdisk och fiskdamm så det är rent fantastiskt att dom har någon ork kvar när Gösta vill ha lekkamrater i dansen. Att vi vuxna har pengar över till kvällen är ändå underligare. Min treårige son hade en av sina underbaraste dagar, han hoppade jämfota genom Räven raskar och Grodorna ända fram till Honkey Tonkey, då luften började gå ur honom och han övergick till att beundra Dahlbergs prestationer. Han gick hem med en behållning av ett blommigt hårspänne, en Vimse spindel och en anslående dekor av senap, mumsmums och hallonsaft på jackan. En mycket lyckad helgdagsafton om det bara inte varit så kallt och regnigt. Hör nu han med långtidsprognosen, räknas inte Gustavsberg till Europa, va?!

Hade jag fint väder

när jag började det här käseriet, vafalls, tror ni att Rom byggdes på en dag eller att Mamma sitter i fred hur länge som helst? Det kan i någon mån förklara den allmänna vimsigheten. Så får jag önska er lycka till ni som avfolkar Gustavsberg omkring den femtonde juli. Vi åker västerut, längtar till färsk makrill, salta vindar och fri sikt mot horisonten. Samt återvänder, och känner varmt för Gustavsbergsbussen. Tills dess: Frid! *Edla Sofia.*

Konsumspalten

Av föreningarna valda ombud har varit samlade till distriktskongresser i hela landet under maj månad. Vid dessa kongresser behandlades vår rörelses resultat och utveckling under 1956. Distriktskongresserna valde tillsammans 400 ombud som samlades till rikskongress i Stockholm den 13—14 juni. Årets kongress dominerades av Albin Johanssons namn och hans gärning med anledning av att han efter 50 år i kooperationens tjänst avgår som verkställande direktör och styrelsens ordförande. Som verkställande direktör efterträdes han av Harry Hjalmarsson och som styrelsens ordförande av Carl Albert Andersson.

Albin Johansson talade vid kongressen om internationella frågor. Dessa frågor ligger den store fredskämpen och internationalisten varmt om hjärtat.

Carl Albert Andersson sade i sitt uppmärksammade avslutningstal till kongressen bl. a. att vi har resurserna och viljan till ett framtidssamhälle i fred, frihet och samverkan.

När detta läses har vår förening hunnit skriva en halv årssida av 1957, som vi har anledning att vara nöjda med. De första fem månaderna hämtade våra medlemmar ut för något över 250.000:— kr. mer varor än under samma tid föregående år.

Innan sommaren bryter in på allvar, har vi haft en hel del att planera för att på ett tillfredsställande sätt kunna möta den ökade kundkretsen när sommargästerna kommer till. Det gäller att klara extrapersonal samt ordna det så att de fast anställda får sin semester utan att det blir några störningar i varutillförseln. Vi har klarat detta tack vare mycket stor förståelse och laganda bland personalen i samtliga butiker. Någon veckas semester har tagits ut i vår och eller kommer att tagas ut till hösten för att så många som möjligt skall ha möjligheter att få två veckor sommarsemester.

Lunchstängning var det, skriver Edla Sofia bl. a. i sina vårstänk i april. Ja, kära Edla Sofia och övriga husmödrar det är inte så lättlöst. Detta med lunchstängning har kommit till för att spara kostnader genom att man sparar personal samt kan planera arbetet på ett bättre sätt. Nu finns hela personalen i butikerna under öppethållandet och man har kunnat klara 48 timmars arbetsvecka inom ramen av öppethållandet samt tiden som behövs till förberedelse och avslutningsarbeten. Genom detta har man kunnat hålla tillbaka kostnaderna som till syvende och sist ger utslag i priser och överskott. Därtill kommer att rekryteringen till serviceyrken har sina problem och troligen kommer att bliva mera markant när antalet människor med lediga lördagar blir större. Visst är det förargligt när man kommer till en butik på dagen och ser på dörren att man har stängt för lunchrast. Tänk då på att de anställda i butiken får äta sin mat på bestämd tid, en förmån som vi under tidigare år ej hade, och att detta med denna tingens ordning inte är någon oginhet.

När ni kommer ut till andra orter i landet på semesterresan, så undersök hur det är med priserna på de större livsmedeln och ävenså återbäringens storlek.

Lycka till på semestern!

G. M—n.

En kungörelse med kallelse av *Kommunalfullmäktige* sitter helt anspråkslöst mellan stora folkparksaffischer och annonser på anslagstavlan. Det kanske inte är alla som vet att vi gustavsbergare äger lagstadgad rätt att närvara. — Red stegade i alla fall in i Kommunalhuset häromkvällen och tog en diskret plats i sessionsrummet. Den underliga sammanträdessalen med de svårtillgängliga platserna fylldes snart av ett 30-tal fullmäktige, när Gunnar Andersson slog klubban i bordet och förrättade upprop. Jag kunde inte skönja någon partiklyvning, här satt man sig var man behagade, alla tydligen väl preparerade för den 18 ärenden långa dagordningen. Det var bara Harald Lindholm och Gunnar Olofsson som flankerade ordf. vid presidiebordet.

I förberedande interna partigruppsmöten, berättade min bordsgranne, har man redan tröskat igenom ärendena, tagit del av förslag och utredningar och enats om vilken ståndpunkt man ämnar inta. Jag inställde mig alltså på en snabb klubbning à la Riksdagen inför semester, och att det hela snart skulle vara överståndet. Men frågorna hade fortfarande aktualitet och en hel del intressanta synpunkter kom fram, likaså fick man en god orientering om förslagens innebörd och vad de utredande organen, t. ex. socialnämnd och kommunalnämnd ansåg. Så vill man följa med i händelseutvecklingen och "se var haren har sin gång", ja då får man bra information genom att gå och lyssna på fullmäktigesammanträde. Men det är inte sagt att man blir bjuden på kaffe och hälsad välkommen som representant för Pressen, vilket hände mig denna gång. Men så var jag ju också ensam och allena som åhörare.

Första frågan, pilsnerförsäljningstillstånd för blivande affärsmän i grannskapet beviljades efter några kompletterande frågor. Både Nykterhetsnämnden och Kommunalnämnden hade också tillstyrkt. — Litet knivigare föreföll det vara med frågan om *tillbyggnad av Ålderdomshemmet,* men man beslöt i alla fall att infordra förslag från arkitekt Nilsson.

Grisslingebadet och dess ev. utbyggnad gav också litet piggt meningsbyte. En utbyggnad har skisserats till 340.000 kr och det tyckte några ledamöter var stora pengar — ja man var till och med optimistisk att tro att ett reningsverk i Gustavsberg inom en rimlig framtid skulle göra Farstavikens stränder badbara. Men nu är det ju så att kommunen sedan flera år skaffat ett stort markområde här och förutsättningar finns för att få fler markbitar och ett gott samarbete med återstående markägare. Arkitekterna Lundahl och Hollstrand har gjort modellförslag på ett förnämligt och rymligt bad i ett format som knappast kan åstadkommas inom Gustavsberg. Det påpekades att även detta bad behöver saneras — och sedan var man färdig för att besluta en fortsatt utredning, dock icke att ännu så länge låsa några pengar för utbyggnaden. — Tennisklubben fick 500 i anslag, så där ska det bli uppryckning nu. Efter några nöjesskattärenden fattade man så ett sympatiskt beslut, nämligen att låta inreda en *kiosk i Lugnet* för polioskadade Maj Olsson, som nu får en chans att skapa sin försörjning. — Att den gamla vägen till Lugnet skattar åt förgängelsen fick man bekräftat, ty något allmänt underhåll får den inte räkna med i fortsättningen. Men det dröjer väl innan den växer igen, så genvägen

kommer nog att nyttjas så länge det finns en chans. — Till *föreståndarinna vid Ingaröhemmet* anställdes på soc.-nämndens förslag Helga Karlsson.

Kommunens *balans- och budgetavräkning* för 1956 var en diger lunta, som ledamöterna hade att studera, medan kommunalkamrern kommenterade posterna. För en oinvigd stod det klart att kommunens affärer inte är några småsaker och att det är ett stort ansvar som vilar på kommunens fullmäktige, då de ska handskas med våra pengar. Red bläddrade i papperen, men vågar inte ge några siffror eller någon redogörelse. Jag konstaterade att vi hade köpt en förnämlig polisbil, att lärarkostnaderna ökat kraftigt — liksom andra lönekostnader och att kommunen har en del fonder, tydligen avsedda för hjälp och stöd åt behövande medborgare. Det vore roligt att någon gång få höra mera om dem och hur de utnyttjas. Revisorernas berättelse, som också gällde kommunens bostadsförvaltning och daghemsföreningen godkändes — och så kan kommunalgubbarna andas lugnt till nästa år.

Förhållandena vid *läkarmottagningen* eller rättare sagt de otidsenliga utrymmena har tydligen satt myror i huvudet på utredarna. Man skulle vilja haft en nyanläggning, men får nöja sig med att rusta om de nuvarande mottagningsmöjligheterna. Debatten i denna fråga har böljat fram och tillbaka och frågan om ytterligare läkarhjälp har givetvis också varit på tapeten. — Representanter från ytterområdena underströk frågans vikt och från flera håll hade påpekats att väntetiderna för anställda vid fabrikerna åstadkom stort ekonomiskt avbräck. Hyresvärd för läkarcentralen är fabriken, för att göra slag i saken beslöt kommunalfullmäktige nu att ställa ett belopp av upp till 25.000 kr till förfogande för att möjliggöra en omrustning, med resurser för två läkare.

Mörtnäs fick ett anslag till *vägskyltar* och till kommunledamot i Bostadsrättsföreningen *Berget* valdes Yngve Nyström. Den *särskilda skolstyrelsen* fick förlängt förtroende att också handlägga yrkesutbildningsfrågor — och så var man mogen för en ny liten frisk debatt om arrangemang för *simundervisning*. Hälsovårdsnämnden hade förslag att anlita Södersved, men fick skarpt motbugg, då den platsen av flera skäl icke ansågs tillförlitlig. Som motförslag ställdes både Skräddarviken, Tjustvik och Grisslinge. Nu fick Lindholm i alla fall 1.000 kr för att ordna badresor för en simundervisning. Var den skall förläggas, får väl kommunalnämnden låta snabbutreda.

Ty nu kommer sommaren, vilket också kommunalfullmäktiges ordförande, riksdagsmannen mm herr Gunnar framhöll, när han avslutade sammanträdet framemot 22-tiden. Han tackade samtidigt fullmäktigeledamöterna och de olika nämndrepresentanterna för ett gott arbete både under det nu redovisade fjolåret och det avverkade halvåret 1957. Han erinrade om de nya kommunallagarna, som trätt i kraft och som ger kommunerna vidgade uppgifter. Kommunalnämnden kan nu betraktas som kommunens styrelse med ökade befogenheter, och någon skillnad på stad och land är det numera icke. Den nya socialhjälpslagen ger en ny modern syn på uppgifterna, den av riksdagen beslutade kommunalförbundslagen kommer att underlätta kommunernas samverkan att lösa gemensamma uppgifter, såsom t. ex. frågor om enhetsskola, yrkesundervisning, vatten och avlopp. Den nya barnavårdslagen är på remiss och är att förvänta inom den närmaste tiden.

Allt detta pekar mot viktiga, stora och svåra uppgifter för förtroendemän och tjänstemän inom kommunen, spörsmål som fordrar kunnighet och samarbete för att ge goda resultat åt våra uppdragsgivare, de enskilda medborgarna i vårt samhälle. Det gäller att planera och bygga vidare i dubbel bemärkelse. Vi har också att odla samarbete med företaget på platsen, med länsstyrelse, landsting, länsarbetsnämnd, vägförvaltning, kommunal- och socialvårdsförbund och många fler. Vi måste följa utvecklingen, det må gälla trafik, regionplanering och förhållande till storstadens expansion.

Ja, allt detta fick Gunnar fram i sina avslutningsord. Och det må jag säga, att jag blev rätt imponerad av församlingen, som skildes i sommarkvällens ljus.

G. Dbg

Planera för din fritid och framtid

Kvällskurserna i Gustavsbergs Yrkesskolor planeras nu. Anmäl dig till Skolexpeditionen, tel. 308 25.

Kurser kommer att ordnas i följande ämnen: *Svenska, Matematik, Bokföring, Engelska, Tyska, Italienska, Matlagning, Sömnad, Porslinsmålning, Stenografi, Maskinskrivning* och *Elektroteknik.*

Om så önskas kan även andra ämnen upptagas.

Skolstyrelsen.

Televisionen gjorde en bild
av ett idylliskt forum.
I sin kritik var pressen mild
— här var det smått kackalorum.
Inte är man så sams och nöjd,
allt är väl inte frid å fröjd?
Men vi har ändå spelat
vad vi i samverkan velat.

In i fabriken går nu en ström
utav besökares skara.
Porslinet tycker dom ä som en dröm,
äkta å vacker vara.
Tjecken, kinesen å varje japan
dumpar dock sitt, å blir herre på plan.
Badkar, tvättställ, klosetter
tycks vara "something better".

Maj var ej våt, men hu så kall.
Nu är den redan förliden.
Hur det skall bli i bondens fall
får vi väl höra med tiden.
Juni blev sommar, fastän kort.
Nu på semester far vi bort.
Ljuvliga dagar stunda —
vila dig, njut å begrunda!

Lugnet hette en fridfull vrå
strax intill Mörkdalskällan.
Mången byggde där eget chatcau,
tänkte att friden sällan
skulle bli störd av hyreshus
allt inpå knuten — å ungars bus.
Vart tog idyllen vägen?
Var den bara en sägen?

Knuttarna vrålar på dyra åk,
smattret ekar bland bergen,
fram över kossors forna stråk,
grönskan mister snart färgen.
Si ungdomen kommer med buller å brak,
krokig, stubbad å rund där bak.
Både sländor å kisar
larmande färdkost spisar.

Kullarna växer, trängseln blir hård —
kan vi bjuda dem chansen?
Vem vill offra på ungdomens vård
innan dom mister sansen.
Farsan å morsan ä snart pensionär.
Här finns problem, som ger oss besvär.
Arbetets lov vill jag sjunga.
Vi har väl jobb åt de unga?

LERGÖKEN

Två fåglar

av ThunOlle

Stora Sjöstugan Gustavsberg MCMLVII

Det var försommar och tidigare hade vi haft Påsk i Stugan

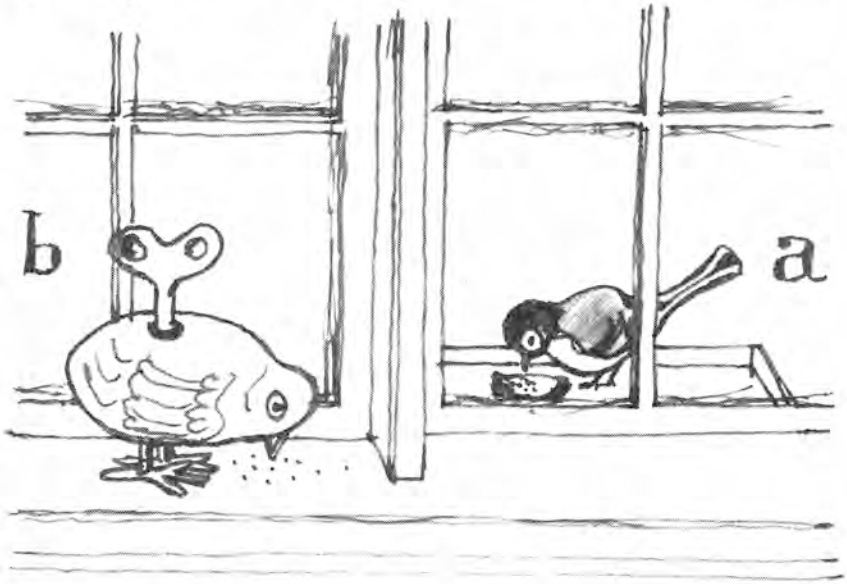

Fågel **a**:

Framför mitt sommarköksfönster
Herr Talgoxe hackar i bordet
för honom är talgen självklart
en del av det fågliga livet

Fågel **b**:

Det pickas på fönsterbänken
Påskkyckling som dragés med nyckel
en bild av automationen
men aldrig en läsning på gåtan

till efter naturen av förf

ONÖDIGT BESVÄR?

Det var två gammelgubbar som vandrade kring på församlingens kyrkogård och tittade på inskriptionerna på gravstenarna och talade om de vänner, som vilade under de vackra blomsterkullarna. Det var tröttande, varför man slog sig ned på en soffa, varpå den ene yttrade:

— Jaha, om man lever och har hälsan, så kommer vi också hit . . .

— Hm, jaha, hur gammal är egentligen du?

— Jag är sextioåtta.

— Men det är ju rena ungdomen.

— Hur gammal är du då?

— Jag är nittitre . . .

— Å herre je, är det egentligen någon idé att du går hem?

FRÅN GÖTEBORG.

Karl och Oskar diskuterade efter en helkväll om de skulle ta spårvagn eller färja hem till Hising Islands. Till sist enades de om Karls förslag. Det blev spårvagn. På dennas plattform stod en karl i uniform. Karl räckte fram 70 öre och sa:

— Vassego, de är för Oskar å maj.

— Vet hut! röt den uniformerade, jag är amiral Gyllenklack.

— Amiral, sa Karl förvånat, å harre då kom vi på farja i allefall!

SÄTTARSUCK.

En tidningskollega av dagsformat fick i pressläggningsögonblicket ett telegram, som ögonblickligen överlämnades till sättning. Texten löd:

— Ett kraftigt jordskalv härjade i natt byn Prszczyna.

Sättaren ringde genast upp redaktionssekreteraren och frågade:

— Kan jag inte få namnet på byn före jordskalvet?

UR ASKAN I ELDEN.

— Tycker inte ni också att det är förfärligt som ungdomen numera klär sig och spökar till sig? Se exempelvis på honom därborta . . .

— Det är min dotter.

— Åh, förlåt. Jag visste inte att ni var hennes far.

— Det är jag heller inte — jag är hennes mor.

FANFAR-TRUMPETEN

Minns Ni

den lilla fina radiospelet av... ja, författarens namn kommer jag inte ihåg, men hans opus hette "Vår lilla stad". Det gavs t. o. m. i repris och sista gången med Ludde Gentzel i berättarens roll, om jag inte minns fel. Egentligen var det inte staden utan mera dess innevånare, både levande och döda, som trädde oss till mötes i Gentzels okonstlade framställning. Men det underliga var, att ju mer man lät sig fångas av 'pjäsens' idylliska mänsklighet, ju mer tyckte man sig få en bild av själva staden. Den framstod på något sätt som färdigbyggd för tid och evighet. En stad med ett måhända medeltidsaktigt skimmer över sig, men en stad, som gav dess innevånare tid att leva med och för varandra. Jag föreställde mig att dessa människor inte gett sig någon levande ro förrän 'verket var fullbordat', för just i detta "fullbordade' låg, tyckte jag, förutsättningen för att den fängslande framställningen föreföll så trovärdig i åhörandets stund. Och så undrade jag, om någon, någon gång, kommer att få lust och anledning att skriva om Gustavsberg och dess innevånare på samma sätt som denne författare, vars namn jag inte kommer ihåg. Här finns ju så rika möjligheter att planera och göra något riktigt av det hela, att således inte bara ställa in sig på att skapa ett mönstersamhälle utan även tänka på att göra det till en 'trivselns stamort på jorden'.

Häromdagen

stod jag och mediterade vid Ekvallen. Maskrosornas gulhet lyste så vackert på slänterna och försommargrönskan närmade sig sin fullhet. Naturen andades i lugn och rofylld skönhet. Över planen hade lagts ett tjockt sandlager. Varför? tänkte och undrade jag förstrött. Det kan väl inte vara så att sandningsmannen tänker sätta s. k. sandpotatis på hela området? Sådan potatis lär vara av allra bästa kvalitet, och somliga är ju så kring sej och om sej, för att få någonting i sej, så det är rakt ingen ände på det hela. Ibland gör ju människor saker och ting utan stöd av vare sig lag eller rätt, bara det gagnar dem själva, så en potatisodlare på Ekvallen kan mycket väl uppenbara sig medan vi andra sover. Tanken var dock, som det sjungs i Gluntarna, alltför horribel. En sådan man skulle väl i alla fall ha satt sin sista potatis? Men om man lade en halv meter matjord över sanden och skapade en Edens lustgård, skulle man då inte ha gjort en oss alla behaglig gärning? Jo, förvisso! säger rösten i mitt inre. Visserligen sägs det från ett helt annat håll, att sandarbetet beror på att idrottens grovträning skall utövas här på Ekvallen, detta på grund av svårigheterna att få Farstaborgsgräset att växa sig starkt i den relativt näringsfattiga leran därstädes, men man behöver ju inte tro allt vad man hör. Skulle det vara sant, som en del, kanske elaka människor, påstår, att man vid en alltför flitig användning av denna dyrbara idrottsplats, riskerar att få se tallrikar, koppar eller något annat i porslinsväg helt plötsligt skjuta upp mellan grässtråna och hindra allt vad rekordjakt heter, ja — då får vi naturligtvis finna oss i vad som sker. Vad än som sker. Amen!

Det var fortfarande sommar,

när jag kommit så långt i mina funderingar, och helt plötsligt fann mig på väg mot Ösby träsk. En känsla av att jag borde se efter om vårt dricksvattenförråd kunde tänkas räcka till nästa regnperiod utan inskränkning av trädgårdsbevattningen, drev mig dit. Vattenståndet gav mig ingen upplysning om detta, men här, vid träskets nyttiga vatten, erinrade jag mej mitt livs första och troligen sista kräftfiske. Utrustad med ett fiskekort å tio kronor och sex stycken håvar begav jag mig att uppsöka den plats, jag fått mig anvisad. Att följa sjökanten visade sig vara omöjligt, därför gick jag så långt ifrån sjön att jag något så när obehindrat kunde färdas i dess längdriktning. Då och då gjorde jag en 'nerstickare' rakt genom snårskog och annat elände, för att se om jag hittat rätt. Hade jag inte haft turen att vid en av dessa avstickare träffa på den gamle hedersmannen Oscar Bergqvist, så hade det väl inte heller blivit något kräftfiske för min del, den kvällen. Men han visade mig tillrätta, och så kunde jag äntligen placera ut mina håvar, som var betade med Konsums finaste kalvkött. Mörkare och mörkare blev det, och alltsom oftast snubblade jag över stenar, hålor och trädrötter, när jag skulle passa mina håvar. I andlös spänning såg jag konturerna av en kräfta närma sig en av håvarna . . . nej! . . . Den gick förbi! Upphetsad steg jag ut på en slipprig sten, kavlade upp rockärmen och så blixtsnabbt . . . Aj! Den bet, den fulingen. Chocken kom mej att plumsa ner i ett dyhål. Något förtretad tog jag mej upp på land. Ljusskenet av en svängande ficklampa närmade sig. Det var Bergqvist, som kom för att höra hur det gick för mej. — Tackar, som frågar. Ännu har jag bara blivit våt upp till knäna. — Har du ingen ficklampa? — Nej, det lär va' förbjudet. — Att locka kräftorna med, ja, men inte för terrängbelysning, avslutade Bergkvist och försvann till sitt. Övergiven satte jag mej för att övertänka situationen. Så tyst som möjligt, förståss!

Att tänka högt

är inte bra, eftersom kräftorna är mycket lyhörda och mycket lättskrämda. Döm därför om min förbittring, då ett upprymt sällskap på så där tio personer

bröt fram ur snårskogen och ställde sig att prata och väsnas. — Ja, det här är min plats, det här, sa' en av fridstörarna, mera högröstat än bestämt. — Jaså, muttrade jag, men inte i kväll. — Nä, i morr'n. Vi skulle bara se hur här ser ut. (Nu mindre högröstat och ännu mindre bestämt.) Ensam igen beslöt jag mej för att samla ihop håvarna och traska hem. Till min oförställda häpnad hade tio stycken kräftor beslutat att göra mig sällskap. Så anträdde jag hemfärden med fångsten i en 50-kilos säck släng över ryggen. Det blev en nattlig promenad, som jag aldrig glömmer. I kolsvart skog förlorade jag snart den lilla orienteringsförmåga försynen event. hade begåvat mig med. Snubblande, halvt krypande, klättrande, fallande, kämpade jag i än den ena riktningen, än i den andra. Men överallt samma mörka syn. En gång, när jag ramlade ner i en håla stötte jag ryggen mot jordväggen. Ett 'kras' hördes från säcken! Så dog den kräftan! Vid ett annat tillfälle kom jag faktiskt fram till en öppen plats, men då densamma var upptagen av stora, kraftiga fyrfotaskepnader, som kunde vara hur vilda som helst, tjurar eller älgar t. ex. så föredrog jag den eländiga terrängen ändå. Att hitta mej i dagsljuset uppflugen i ett träd med en säck kräftor, det unnade jag inte ens min bäste ovän. Spaltutrymmet räcker inte till för att skildra alla de vedermödor jag hade att utkämpa, men omkring kl. 01.00 befann jag mig i närheten av Aspvik. Då hade jag varit på marsch i c:a tre oändligt långa timmar. Sedan var det ju bara landsvägen, och jag kommer så väl ihåg, att anblicken av de röda stugorna vid Skeviksgatan fyllde min själ med glädje, då jag hunnit så långt. Härav kan vem som helst, som känner min åsikt om ladugårdsfärgade samhällen, sluta sig till, att det var en mycket trött kräftfiskare, som stapplade hem den natten. Dagen efter inköpte jag ett par hekto räkor. Räkor är lättare att handskas med, och smakar mycket bättre. Och så slipper man den där känslan av högkvalificerat djurplågeri.

Fanfar

Skolkamrater!

När vi träffades 1952, var det allas önskan att upprepa träffen efter 5 år. Vi är nu där och om ni inte har ändrat Eder så sätt Er i förbindelse med Verner Andersson, Höjdhagsvägen 15, tel. 0766/300 72 eller Harald Persvret, Gamla vägen 12, tel. 0766/302 32.

Konfirmation i Gustavsbergs italienska koloni.

Visit i Riksdagen

Vår riksdagsman Gunnar Andersson höll sitt jungfrutal i Första kammaren måndagen den 27 maj i en fråga om kommunalförbund. Nu blev det inte precis som Gunnar föreslog, men tilldragelsen föranledde Red med fotograf att göra ett besök i Riksdagshuset, innan man åtskildes för sommaren. Vi bevittnade bl. a. en spännande omröstning i Andra kammaren med hjälp av den elektriska rösttavlan. "De kristna" vann med 99—98. Varefter följde klubbning på löpande band av en rad av ärenden. Till slut tillönskade Herr Talmannen ledamöterna en god semester. Efter allmän handskakning och ryggdunkning tömdes kammaren snabbt. Många skyndade till tågen, andra till Riksdagsrestauranten, där vi också gav ansv. utgivaren och riksdagsmannen tillfälle att bjuda oss på en god lunch. Här träffade vi LO:s ordförande, Arne Geijer, i sällskap med länskollegerna Artur Sköldin, Sundbyberg och Karl-Erik Johansson, Södertälje.

I Sammanbindningsbanan sammanstötte vi med den i samma stund nyutnämnde Landshövdingen för Kopparbergs län, Gösta Elfving. Vår fotograf torde vara den förste som förevigat den nyutnämnde hövdingen. Och vi i Redaktionen bland de första att lyckönska en duktig kollega.

T. v. har Gunnar slagit sig ned hos Arne Geijer och kolleger från länet. Ovan presenterar han Red för den nyutnämnde hövdingen Gösta Elfving, chefred för vår kollega MT.

UNGDOMENS SIDA

Hej på er Pysar och Sländor!

Har ni märkt att det är sommar? Jaså — det är inte badvarmt. Jo det kommer! Grisslinge står rustat att ta emot er. Du vet väl att du får frikort på Kommunalkontoret.

En hel del av er ser jag i sommarjobb. Ja, det är kul att tjäna en extra slant. Men du, slarva inte med jobbet och ta vara på äldre kamraters råd, så du inte går och skadar dig. Du förstår väl att en fabrik inte är någon lekplats.

Några ungdomar ser jag på Farstaborg som deltagare i idrottsföreningens träningstävlingar. Där borde vara flera — och varför inte flickor? För all del, golfbanan kan ju också vara bra — fast jag tycker att skolungdomen skulle ha det litet billigare.

Motorknuttarna har ju fått sin åker, men varför man ska ha motorkrossning begriper jag inte. Det där tycker jag är litet för dyrbara nöjen, utom för grabbar som verkligen sköter bågen, och har trafikvett, dvs är motorintresserade.

"Det är i alla fall stil på eran ungdom", sa en av våra gäster i Bergasalen på vårsidan. Han har sett det mesta av ungdomsgårdar, så han vet vad han talar om. Jag håller med honom, i varje fall är "hösäckarna" inte många.

Apropå Bergasalen så rullar det snart iväg mot Ungdomsträffar och en ny säsong. Endast e t t förslag på "20 plattor" har inkommit. Det var i svagaste laget, men vi väntar väl ett tag till, innan vi beställer plattorna.

Trevlig sommar och semester! *LERGÖKEN*

Ungdomen uppskattar livligt den nya golfbanan i Folkparken.

Varför jag gillar Rockn' Roll?

Red har bett mig svara på den frågan. Jo — hur ofta hör man inte folk som säger: "Den där rock n'rollen, den är då absolut ingenting värd. Ty för det första så låter alla dylika skivor lika och det kan man väl inte kalla för musik, hellre vrålande, för det andra verkar det som om ungdomar som kommer tillsammans för att spisa rock n'roll blir så uppeggade att det bara ställer till bråk.

Tänk va! Det är väl så man kan bli rasande för mindre, Rock n'rollen kanske eggar upp en till bättre humör — men inte alls till något bråk. Men jag kan hålla med om att den inte utgör någon musik av högre klass, det är den medryckande rytmen som tar oss ungdomar!

Vilka skivor jag gillar? En av mina idoler, när det gäller rock n'roll är Elvis Presley. Jag tycker att hans röst är lämpad för rocken, men det är inte alla som tycker om hans sätt att sjunga. Han har ett "konstigt" darr på rösten, säger man, men jag tycker att det klär hans typ och gestalt som rock n'rollsångare. Om man jämför Elvis Presleys sång med t. ex. Bill Haleys', så medger jag att Bill Haley låter jämnare och klarare och ändå går så bra in i rock n'rollen. Så inte behöver en sångare darra på rösten för att vara bra. Elvis utförde en strålande prestation, när han sjöng in "Tutti Frutti". Tänk på att han både sjöng, "kompade" och gav takten, och eftersom stycket går i ett ganska hastigt tempo, så var det ingen lätt uppgift. Andra av hans insjungningar, som är värda att nämnas och få med i Ungdomsträffens skivbibliotek är väl "Love mee tender" och "Shake rattle and roll". Och så ska vi som sagt ha Bill Haley. Jämför så Tutti Frutti — Elvis Presley med "Rocking chair on the moon" — Bill Haley, så märker ni skillnaden på både tempo och framförande. Men dom är kul var och en på sitt vis.

Har det kommit in många förslag till "20 plattor"?

Eivor

Bli inte besviken, kära E. m. fl. när Red nu tillåter sig citera en annan synpunkt ur en hel- och bredsida av Sixten B. Larsson om "Vokalknutten Presley" i tidningen Vi. Det påminner om det gamla ordspråket att "det inte är guld — allt som glimmar!"

"De kärleksrop som möter Presleys musikfrämmande vokalhicka gör ett beklämmande intryck. För vad Presley än sysslar med, inte är det musik eller sång. Den uppfattningen måste emellertid många ungdomar få eftersom personer i ansvarsställning inom musik- och nöjeslivet prånglar ut hans läten i miljontals kopior och tar samma pris för det som för en trudelutt av Jussi Björling eller ett orkesterstycke av Ellington. Att den enorma massan omogna lyssnare godtar spekulationen fritar inte grammofonbolag, radioföretag, televisionsföretag och filmbolag från ansvaret att ha distribuerat bottenrekordet inom schlagerunderhållningen."

Farstaborgs gräsmatta håller nu på att förbättras, samtidigt som Ekvallen lagts om i ett hyggligt skick. Serien i fotboll är avslutad och A-laget hänger kvar i sin serie.

Pojklaget har gjort en god säsong och placerat sig som 2:a i elvamannaserien och 3:a i sjumannaserien.

I korpfotbollen mellan avdelningarna vid fabriken och Konsum leder nu Kontoret med 6 poäng och målkvoten 13—4 efter 4 spelade matcher. Därefter följer Pressarna med 5, HPF 4, Emaljen 4 och Konsum 1 poäng.

Den 31 maj ordnades idrottspropaganda på Farstaborg med deltagande av sådana stjärnor som Ragge Lundberg och "Myggan" Uddebom, varifrån vi återger några bilder.

Idrottsplatsen har flitigt utnyttjats varje vecka både för friidrott under Birger Thunströms översyn och fotbollsträning ledd av energiske Harry Tännefors, och slutligen varpa där Gunnar

Möller och hans gubbar släppts lösa på handbollsplanen. Apropå handboll så väntar vi en impuls för flickorna, då nu också Konsum tänker ställa upp lag. Konsum är förresten framåt värre, de slog nämligen ut fruktade Konsum, Stockholm härom kvällen med 3—1 i Koop.alliansen. — Orienterarna är redan i farten och har haft samtävlingar med Skuru och Järla. Man siktar på ungdomen, vilka själva bidrar till omkostnaderna genom pappersinsamling o. d.

Vaktmästare Edvardsson håller god stil på idrottsplatsen och serverar verkligt gott kaffe, varför vi rekommenderar till ett besök.

Tre banrekord

såg dagens ljus vid idrottspropagandan på Farstaborg den 31 maj. Populära landslagsmannen och Södertäljebon Ragge Lundberg svarade för två av dem. Med sin plaststav tog han hela 4,20 meter i stavhopp och slog därmed Bromma-Linds rekord på 4,10. På 200 m häck blev tiden 27,8. Där kom förre rekordinnehavaren Sture Engstrand någon sekund efter. Slutligen stötte "Myggan" Uddebom 15.85. Så där har Bärlin litet att inhämta med sina 12.60.

Fotos: Hilding Ohlson

Skolnytt

Gustavsbergs enhetsskola läsåret 1956—57

Tredje årskullen i Gustavsbergs enhetsskola fick den 15 juni sina avgångsbetyg efter 9 års skolgång. Det var 18 elever ur 9 ag och 33 elever ur 9 y. Även i år har 9 ag varit uppdelad i 2 grupper under 19 vt. och 9 y i 4 grupper: husmoders-, metallyrken-, handel och blandade yrken. Sju elever har för avsikt att börja gymnasiestudier. Av fjolårets 6 elever som skickats till gymnasiet har 5 uppflyttats till 2 ring.

Skolan har omfattat 676 elever i 27 avdelningar. Utöver de heltidsanställda lärarna: 7 för högstadiet, 10 för mellanstadiet och 10 för lågstadiet samt 4 övningslärare har 8 deltidsanställda lärare tjänstgjort. Två lärare har åtnjutit tjänstledighet för fortsatta studier.

Skolstyrelsen har under läsåret fått ny ordf. Avgående ordf. Georg Lundgren har under 25 år haft ansvaret för en utveckling som krävt arbetsvillighet, förmåga till klarsyn och framtidstro. Barnantalet har under dessa år mer än 5-dubblats. Nya skollokaler har planerats och byggts och bygges alltfort. Möjligheter till fortsatt utbildning har ordnats för alla. Till ny ordf. har skolstyrelsen valt verkmästaren Harald Persvret. Han är väl insatt i lokala förhållanden och delar ansvaret för det genomförda reformarbetet. Han har nämligen tillhört skolstyrelsen i 25 år.

Samarbetet har även under det gångna året varit synnerligen gott. Detta omdöme gäller även förhållandet lärare och målsmän. Ett flertal föräldramöten har hållits, de flesta på hög- och lågstadiet.

Genom gåvor från anonyma vänner till vår skola har utdelats 390 kronor i premier. Därtill kommer 40 kronor ur Barlowska fonden och bokpremier för teckning m.m.

Nästa läsår börjar den 29 aug. klockan 9.00.

överläraren.

Premieutdelning vid examen 1957

Gåva av anonym givare 300:—, fördelning: .....

Margareta Cedergrund 9 g 50:—, Rigmor Berglind 9 y 50:—, Ulla Lönnberg 9 y 50:—, Lars Andersson 9 y 50:—, Bert Bjärevall 9 a 50:—, Solveig Johansson 9 g 25:—, Mona Öhgren 9 g 25:—, Ingrid Rosenblad 9 a 20:—.

Bokpremier: Staffan Lundgren 9 g Kemi för millioner, Solveig Johansson 9 g Sv. D:s årsbok, Kerstin Banck 9 g Lärobok i latin.

Barlowska fonden: (villkor att målsmännen är anställda i fabriken). Fördelas med 20:— till vardera. Inger Hjerpe 9 g 20:—, Monica Eriksson 9 a 20:—.

Teckningspremier: Solveig Johansson 9 g 10:—, Ingrid Rosenblad 9 a 10:—, Pirkko Nisula 8 t 10:—, Yvonne Andersson 8 p 10:—, Rolf Nyberg 7 t 10:—, Enna Käkk och Tiuu Käkk 7 a böcker, Clark Ekenberg 7 p bok.

Fib:s teckningstävlan: (53.000 delt.) Viveca Pettersson 5 a, Helmy Hagberg 5 a, Ingrid Eriksson 5 a, Ann-Kristin Lindroth 5 a, Marita Hagman 5 a, Eva Olausson 5 b, Birgit Johansson 5 b, Kerstin Holmberg 5 b Lempi Wik 5 b, Margareta Lundin 5 b.

Diplom för gott resultat i Nutidsorienteringen 1957, 16 poäng av 25 möjliga: Staffan Lundgren, Dag Ahlgren, Leif Andersson.

Anna Westerberg 70 år

En för gustavsbergarna i vuxen ålder välkänd lärarinna, Anna Westerberg, fyllde d. 22 juni 70 år. Hon uppvaktades på högtidsdagen av överlärare V. Gezelius och skolstyrelsens ordförande H. Persvret, som bl. a. överlämnade en tavla med motiv från Ösby träsk, målad av Olle Hägglöf.

Vi har fått fram en bild från 1944, där Anna Westerberg (längst till höger) är en av den septett som skötte skolans avdelningar. Det säger en del om utvecklingen, då vi i dag räknar 35 lärare. Anna Westerberg var med sedan 1907 och tjänstgjorde i över 40 år. — Vi låter nu ett par av hennes elever från skilda årgångar räcka fram en blomma genom Gustavsbergaren:

För många äldre och medelålders gustavsbergare har Anna Westerberg varit deras första skolfröken, den som förde dem in i ett nytt spännande livsrum, där de första åren i småskolan blivit av stor betydelse för deras vidare utveckling. Hur än livet gestaltat sig har vi sett småskolan som i ett skimmer. Den var en port till något nytt, inför vilket vi hyste både ängslan och glädje. Som en ljuspunkt står för oss "fröken Westerberg", som med sin metod och sina medel sökte ge oss en god uppfostran och start. Visst hände det att vi var lata, kanske olydiga — och visst hände det att fröken Westerberg blev högröstad och gav oss ett litet lätt nyp i örat. Det skadade nog inte, vi minns det inte nu — bara de glada och lyckliga stunder som var regel. Ty vår fröken var god och nöjd och gav oss mest beröm.

Och det ville vi gärna säga. Vi gör oss till tolkar för alla fröken Westerbergs forna elever och frambär på detta sätt en varm hälsning och en hjärtlig hyllning från dem alla på vår vördade frökens 70-årsdag.

Ingrid 1929—1931 Harald 1909—1911

Fritt Forum

Kritik eller kvirr?

I förra numret läste jag tänkvärda ord under "som sagt var", ord vilka borde spikas som tes. Det var om den falska solidaritet, som är som kuddar, stoppade med likgiltighet och passivitet, broderade med "ids inte", "det tjänar ingenting till", "hopplöst" osv. — Visst är vi bra och har det bra, och man talar gärna om det, men därför behöver vi inte finna oss i litet av varje, t. ex. fyllbultar, naturskövlare, dåligt vatten, skraltiga vägar och mycket mer, som jag måste förtiga för att inte stämplas som kvirrare. Nog bör vi se till att den medverkande- och bestämmanderätt vi fått genom kooperationen inte blir utanverk.

Det är ett svaghetstecken att prata om brister och rycka på axlarna med ett "Typiskt". Nej, ryck upp er gott folk!

Hövik

Vårvindar friska

Det börjar blåsa friska vindar över Gustavsberg. Dock inte alltid från Farstaviken. Det kommer även små virvelvindar, vars ursprung tydligen är att söka inom de runda väggarna i kommunalhuset.

Hurudana hava vi egentligen varit och hurudana skola vi bli? Här ha vi, i fullständig avsaknad av allt rättsmedvetande ifråga om vägtrafikstadgans bestämmelser, drällt omkring på gator och torg med risk för liv och lem och till stort förfång för såväl oss själva som för våra medtrafikanter. Tydligen ha vi vår medfödda självbevarelsedrift, parad med en hel del tur att tacka för att vi överhuvudtaget överlevt.

Nu har det emellertid kommit nya polisära krafter till samhället, så nu skall det bli andra bullar av. Nu djädrar . . . Nu kan man lite då och då se polismän utposterade på strategiska platser i samhället, beväpnade med block och penna, och skrivande för glatta livet, en åtgärd, som åtminstone ur polisiär ekonomisk synpunkt bör vara givande, ty resultatet har inte låtit vänta på sig. Det droppar ner bötesföreläggande lite här och var i brevlådorna.

Detta att den ständigt växande trafiken övervakas är givetvis på sin plats, men att utan pardon sätta fast skolbarn är väl ändå att skjuta över målet. En tillrättavisning, eventuellt en skriftlig varning, vore väl ändå tillräckligt vid en förstagångsförseelse av dessa slag, eller hur? Att ett bötesföreläggande givetvis ej drabbar barnen utan föräldrar, som ju ej ha någon som helst möjlighet att övervaka barnens alla tilltag, gör ju inte saken bättre. Nog finns det väl större syndare att hålla efter i trafiken? Har det t. ex. någon gång företagits hastighetskontroll sedan 50 km-bestämmelserna genomfördes? I så fall har den undgått undertecknad, och man har en känsla av att en sådan kontroll skulle vara mera på sin plats när man ser alla dessa mer eller mindre livsfarliga omkörningar av såväl bilar som motorcyklar som utförs i 70—80 "knutar" inom det fartbegränsade området.

Jag tror inte att småkitslighet och paragrafrytteri är rätta medlet att upprätthålla det goda anseende Gustavsbergs poliskår hittills haft hos oss övriga samhällsmedborgare.

Evald Bjärevall.

Vägen till Lugnet

Sedan nu Vägförvaltningen gett upp tillsynen över den för Lugnetborna nödvändiga och trivsamma gamla vägbiten upp till Skeviksgatan — och ingen annan heller tycks vilja unna oss denna vackra väg ens för promenad — vädjar vi till kommun och fabrik att av ren omtanke låta den få vara kvar som promenadväg. Det är för lång omväg för oss, och särskilt för småbarnen till Ekedalsskolan att behöva traska ned till Rutens träsk! *Icke lugn i Lugnet*

Det starka är det sköna värt

Konsum i Eskilstuna, gjorde reklam i maj för Gustavsbergsporslinet. Dels skyltade man bra, dels lät man nedanstående nätta söta kvartett dela ut kaffegods Röd Maxim till förtjusta medlemmar. Det gick åt 400 dussin!

Jag minns

Då den sista utposten i Gustavsbergsviken, "Skräddarviken", nu skall avstängas för bad avslutas väl därmed också en epok av det friska utebadslivet i samhällets omedelbara närhet. Det var en oskattbar tillgång, särskilt för det uppväxande släktet. Omkring 1915, då Ekedalsbergen utgjorde pojkarnas badcentrum och "Gröna viken" flickornas, var det liv och rörelse där.

Baddräkt var okänt lyxbegrepp för de flesta, fast en och annan började snobba med den. För grabbarna i Höjden med omkrets skedde förflyttningen till badplatsen barfota i språngmarsch i landsvägsdammet.

Avklädningen påbörjades vid "Ingenjörns mur" och var helt avslutad vid Haga eller allra senast vid "Kamrerns". Sista biten tillryggalades i Adamskostymen, kläderna kastades i en bergsskreva och så på huvudet direkt i plurret. Att stå och huttra eller känna med stortån på vattnets temperatur ansågs omanligt och fegt. De stora grabbarna tog det givetvis lugnare, en del hade t. o. m. sådana lyxsaker som handduk, vilket kanske bidrog till ett värdigare ankomstsätt.

Det som satte extra piff på badlivet var onekligen "Gustavsbergsbåtarna", som skötte trafiken mellan metropolerna Gustavsberg—Stockholm. "Femman" var snabbast och gav de bästa svallen att gunga i, även om isbrytaren "Trean" inte låg långt efter.

Om båten lade till vid Ekedalsbryggan gick en besvikelsens suck upp kring badstränderna, men gick den direkt till kajen blev det fart. I ett huj var alla i vattnet, och att komma så nära båten som möjligt var naturligtvis största äran. De relativt små svallen som uppstod efter "tillägget" räknades inte på samma sätt.

Dessa gamla vita båtar, från I till VII, hade sin historia och räknades nästan som levande väsen. "Sexan" skulle enligt ryktet och det "allmänna tänkesättet" vara felkonstruerad, såtillvida att aktern sjönk i djupet vid för hög fart. Nog kunde det vara viss sanning i detta, men några bevis kom aldrig fram, trots tålmodig förväntan. Men det var i alla fall ett kärt ämne för pojkfantasien att spinna på.

Vad båtarnas romantik beträffar ligger den nog mest i elementet de färdas i. Bilar och bussar på landbacken kan inte konkurrera på detta område. All sin erkända effektivitet och nyttighet till trots.

Emson.

Födda.

8 april. Curt Roger, s. t. Kurt Georg Hagelin och h. h. Hulda Britt Marie f. Johansson, Hästh.v. 6 B.
18 april. Björn Arne, s. t. Arne Leopold Lindberg och h. h. Astrid Margareta f. Lindgren, Hästh.v. 7.
20 april. Agneta Birgitta, d. t. Karl Lennart Sture Persson och h. h. Ulla Britt Viola f. Pettersson, Mörtnäs 1: 523.
22 april. Lena Margaretha, d. t. Sven Gösta Ekrot och h. h. Ingeborg Margaretha f. Jönsson, Trallbanev. 6.
6 maj. En son till Erik Gunnar Holm och h. h. Inga Britt f. Nallander, Hästhagsterr. 6.
11 maj. Rolf Thomas, s. t. Rolf Erik Mann och h. h. Gun Ninnie Matilda f. Gustafsson, Hästskov. 2.
13 maj. Siv Margareta, d. t. Karl Erik Blomberg och h. h. Astrid Linnéa f. Karlsson, Mariag. 13.
18 maj. En dotter t. Eero Viljo Nauska och h. h. Aino Marjatta f. Heinola, Algat. 2.
17 maj. En dotter, t. Karl Erik Nilsson och h. h. Maj Signe f. Sundqvist, Ingarög. 2.
26 maj. En dotter t. Folke Algot Lennart Pettersson och h. h. Greta Teresia f. Knuts, Ekedal ö:a 1: 2.
26 maj. En dotter t. Giorgio Poroli och h. h. Ketty Nancy Teresia f. Berglund, Hästh.terr. 7.
26 maj. Aina Elisabet d. t. Helge Adolf Lindgren och h. h. Edit Aina f. Forsberg, Villag. 7.
1 juni. En son t. Göran Vilhelm Gezelius och h. h. Sonja Britt Marie f. Krook, Ekedal ö:a 1:2.
2 juni. En dotter t. Sven Johan Johansson och h. h. Sonja Anna Greta f. Halvardsson, Rutens v. 20.

Vigda.

20 april. Mann, Rolf Erik, Hästskov. 2 och Gun Ninnie Matilda Gustafsson, Mariapl. 2.
18 april. Olsson, Karl Gunnar, Mariag. 13 och Agnes Margareta Gustafsson.
18 maj. Sundberg, Sven Erik, Mossen och Anita Christina Jakobsson, Rutens v. 22.
25 maj. Larsson, Martin Natanael, Mossen och Margit Anna Lisa Herlitz f. Karlsson.

Döda.

14 april. Änkefru Emilia Matilda Lowndes f. Andersson. Mariag. 2. 74 år.
21 april. Fru Signe Johanna Steibert f. Eriksson, h. t. städ. Elias Teodor Steibert, Villag. 6. 68 år.
12 maj. Ugnsarb. Anton Ruben Johansson, Tallåsen 29. 61 år.
14 maj. Postiljon Sven Erik Axel Jansson, Betsede 1: 57. 35 år.
29 maj. Fabr.arb. Lars Orvar Wallius, Villag. 2. 55 år.

Tack!

Patientföreningen vid Uttran ber att till Scenstudion och Orkesterföreningen säga sitt varma tack för trivsam underhållning 12/3 och 22/3. e. u.
Erik Ohlson

Varmt tack för den stora penninggåva som jag fått emottaga under min sjukdom. *Karin Brand*
Ingarö

Den stora hemligheten

— Kan du förstå hur Helen Keller kan var så strålande? Att hon, som lever i mörker, kan vara till ljus och glädje för andra, är det inte underligt och stort? Och att bara läsa något av eller om henne, det verkar på mej som en andlig vitamindos. Hur ska detta förklaras?

Så talade nyligen en person, som inte haft förmånen få träffa Helen Keller under hennes stockholmsbesök men som länge med intresse och beundran följt hennes verksamhet. Den varma uppskattning som här lyser fram är synnerligen välmotiverad, och den delas av alla dem, som på ett eller annat sätt kommit i kontakt med denna underbara personlighet.

Om man sedan ska försöka besvara frågan, hur denna starkt handikappade kvinna kan vara så vital och imponerande i sin gärning, anmäler sig olika synpunkter. En av dem är denna: Helen Keller har otvivelaktigt en mycket stor ursprunglig begåvning. Hon har haft förmånen att få två utomordentliga kvinnor som fostrare, vägledare och medhjälpare. Hon äger ett varmt hjärta och en stor förmåga att glömma sig själv för andra. Hon brinner av lust att bistå, att ge nyttiga impulser i arbetet för att bereda vanlottade medmänniskor möjlighet att få utlopp för sina krafter. Sysslolösheten har hon funnit vara den största svårigheten för sina likar, och hon vill anvisa utvägar till ett verksamt, nyttigt och rikt liv.

Den undran, som här inledningsvis återgetts, är dock alldeles naturlig. Hur kan en nu sjuttiosjuårig människa orka med en så stor arbetsbörda? Hur kan hon gå iland med sin väldiga uppgift? Och här stannar vi kanske främst inför två ting: hennes varma tro och förtröstan samt hennes goda hjärta och levande intresse för andra. Så får hon kraft att sprida mod, tillförsikt och glädje, där hon går fram. En budbärare i godhetens och livets tjänst.

Vi böjer oss inför denna tappra och outtröttliga kvinna, som under sitt långa liv varit så många till tröst och hjälp. Hennes insatser har haft en mycket stor betydelse, i första hand för hennes ödeskamrater men även för oss andra. Vilket lysande och stimulerande föredöme är hon inte! Något av den förtröstan och glädje

Helen Keller och Polly Thomsen samtalar.

som hon utstrålar, kan vi kanske få del av om vi följer hennes exempel — att leva för andra.

Leva för andra, ja. Att ligga i selen för andra, det låter kanske inte så värst lockande. Man är väl sig själv närmast... Och dock är det så, att när man hjälper andra, då hjälper man sig själv. Även om det är knogigt att på ett eller annat sätt verka för andra, exempelvis inom föreningslivet, kan detta innebära möjligheter till personlig utveckling och glädje. Det känns skönt att få glömma sig själv för något större genom att tjäna andra och gagna strävanden av värdefull och bestående natur.

Vi är på språng efter det svårdefinierade tillstånd, som vi benämner lycka. Denna har att skaffa med vår inre tillfredsställelse, vår samvetsfrid och harmoni. Vår förmåga att se allt i stort och att glömma egna bekymmer och krämpor för andra och mera väsentliga ting spelar här en stor roll. Vår strävan att bistå, gagna och tjäna är ett utmärkt medel till glädje och lycka. Varför då inte mera envist och allvarligt ta detta närliggande medel i anspråk... ?

Den stora hemligheten är förmågan att glömma sig själv för andra. Det har Helen Keller visat, och samma erfarenhet har människorna gjort tiderna igenom. Den utveckling som förenings- och samhällslivet företer har också något att säga om den saken. Och detta faktum har ett budskap till oss alla.

V. J.

Gustavsbergs Folkpark snart 10 år

När Folkparken strax efter starten fick sin entré färdig, var det en person som helt skämtsamt yttrade: "Det finns ingen soptipp i Sverige, som har en sån snygg entré!" Tiden läker alla sår, brukar man säja. Och nu leker alla barn där som förr kreti och pleti letade i bräckagehögarna. Så har det till på köpet blivit en miniatyrgolfbana med godkända mått och snart har vi en golfklubb. Kostnaden för de 18 banorna med belysning o. d. belöper sig till 12.000 kr.

Den nya toaletten är färdig. Naturligtvis finns där endast gustavsbergsporslin. Fyra W.C.-stolar på damsidan och tre på herrsidan samt fyra urinaler och tvättställ. Taket är en nyhet i dylika sammanhang och består av ankarglas av vår egen tillverkning. Kostnaden torde belöpa sig till mellan 20—30.000 kr.

Så en annan nyhet att lägga märke till. Vi ha genom tillmötesgående från dekoravdelningens sida fått en "Sittande flicka" komponerad och skulpterad av Anders Liljefors. Styrelsen framför sitt Tack till vederbörande och tar gärna emot flera sådana bidrag. Det skulle säkert pryda sin plats med en av prof. Kåges stora drakar också.

Och till slut: Vår värderade Blåsorkester ordnar promenadkonserter i Folkparken denna sommar. Förr promenerade orkestern omkring bland åskådarna, nu är det folkets tur att promenera till Parken och njuta av deras spel. Välkomna alltså!

Axman.

Konfirmander 1957

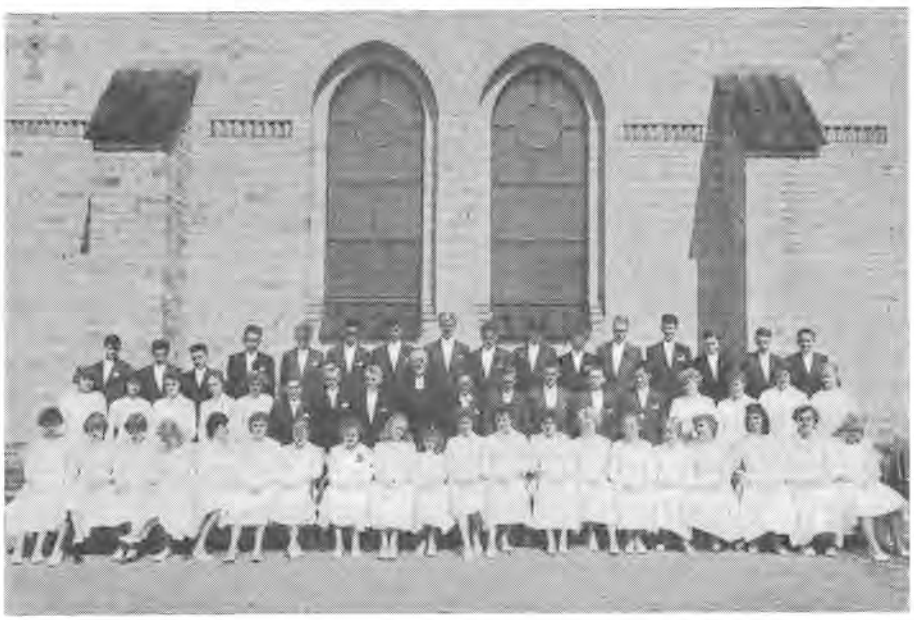

Jan Dahlgren, Lennart Dahllöf, Tommy Edenholm, Björn Eriksson, Rolf Fredholm, Björn Gustavsson, Anders Hansson, Ronny Hellberg, Göte Hellman, Clark Ekenberg, Leif Johansson, Tord Johansson, Sigvard Hultgren, Jörgen Liljekvist, Yngve Mickael Mickelsson, Rolf Nyberg, Kjell, Olsén, Lars Persson, Kjell Scholtzé, Ulf Sjödahl, Ronny Svensson, Douglas Undin, Erland Vesterberg, Benny Öhgren.

Margareta Andersson, Ulla-Greta Andersson, Ulla Bjärevall, Ingrid Fredblad, Elaine Hagberg, Eivor Jansson, Britt-Louise Johansson, Gull-Britt Johansson, Britt Karlsson, Margareta Larsson, Marianne Larsson, Margareta Lindgren, Gunilla Lorén, Ing-Britt Nilsson, Ulla Nilsson, Inga Nordström, Göta Olsson, Birgitta Pettersson, Louise Pettersson, Monica Sellstedt, Kristina Skånberg,Saida Svedin, Gerd Svensson, Helena Tångring, Christina Wallius, Eva Vesterman, Britt Marie Vestin, Åsa Öberg, Inga-Lill Elisabeth Karlsson.

Från Ingarö

Pensionärsföreningen har haft sitt andra kvartalsmöte, varvid herrskapet Sund på Brunns gård svarade både för kaffe och tårta och sång och musik. Hilding Ohlsson visade sina granna färgbilder från skärgården, vilket också livligt uppskattades.

Pensionärshemmet är inflyttningsklart och ockuperas nu av tacksamma och glada hyresgäster. Pensionärsföreningens styrelse gläder sig med dem och hoppas på att ännu fler bostäder skapas för de gamla.

Vi har en del födelsedagsbarn på Ingarö. Den 13 maj fyllde sålunda arrendator Edvard Reinhold Holm sina modiga 80 år. Välbekante Axel Leonard Wennberg i Kolbacken fyllde 75 år den 12 juni. Han är barnfödd på trakten och blev Ingarö trogen efter några unga år på sjön och som andre maskinist på Gustavsbergs kolångare. Före första världskriget övertog han föräldrarnas hemman, vilket han alltjämt troget brukar, som en av de sista på skansen. Skol- och kyrkovaktmästare Valfrid Pettersson firade sina 50 år den 20 juni. Och så är vi färdiga för en varm och vacker sommar härute på det fagra Ingarö.

S. L.

Nattviol

Ingen blomma liknar denna,
ingen blomma står så ensam.
Dold i djupa gräset
eller gömd i ljungen
lyfter den sitt vita ljus.
Rör den inte,
bryt den inte!
På sin späda stängel bär den
hela sommarkvällens doft.

Ebba Lindqvist

De erfarenheter handeln har av folkskolans arbetsresultat inom matematiken är ganska nedslående. En mycket stor grupp f. d. folkskoleelever behärskar inte vid arbetets början i handeln vanlig enkel räkning. Multiplikationstabellen har man glömt och division med decimalbråk överstiger ofta deras förmåga. Att skriva tydliga, klara siffror tycks vara en bortglömd färdighet, och själva organisationen av problemlösningen lämnar mycket övrigt att önska... Handeln vill hellre ha en fördjupning av undervisningen än den breddning som tycks vara mycket i ropet, särskilt sedan folkskolan beslutat sig för att som enhetsskola erövra realskolans kunskapsmått. Handeln instämmer säkerligen genomgående i den truism som man finner i undervisningsplanen för folkskolan: "Undervisningen skall så bedrivas, att lärjungen vänjes vid tankereda, samt vid ett noggrant och målmedvetet arbete." Bättre kan man inte formulera en målsättning som handelns gärna vill göra till sin.

Ur en artikel av rektor Ivan Larsson i Tidskrift för Praktiska ungdomsskolor.

*

Vi har fått det bekvämt, visst har vi det. Men trots ökad fritid hinner vi aldrig med det där, som kallas frid. Vi orkar inte uppleva skymningens och de långa kvällarnas stillhet. Gatubelysning och dagsljuslampor hånler åt en natur, som varje kväll går till ro.

Och soluppgångarna, morgonbrisen, doften av jord och regn — "vem hinner flukta på sånt när väckarklockan för oljud och spårvagnen går prick halv?"

Vår tekniska civilisation har gjort det möjligt för oss att strunta i naturens meningsfyllda rytm. Naturens växlingar förefaller numera nästan oanständiga. Att regn är något, som det växer och gror av, det vet bara få, för flertalet är regn något, som gör stövlar och skor leriga och förstör nybonade golv.

Just, detta, att vi avlägsnat oss så långt från naturen är allvarligare än många tror. Människans behov av att leva med i primitiva händelseförlopp får hon ingen utlösning för. Hon har kapat dessa djupa, meningsfyllda samband mellan sig själv och det ohämmade, fria, självständiga livet — och hon stannar i växten.

Så sitter vi där med otrygghet och ofrid i våra själar och får ingenting gjort. Vi kan inte invänta växten efter att ha fullgjort sådden — vi är hela tiden där och petar hysteriskt på fröna. Vi portionerar ut vårt liv skedvis, lite här, lite där i jäkt och osäkerhet.

Inget mönster eller schema eller fullmäktigegodkänd planskiss förmår något mot splittringen i våra liv. Helheten känner vi endast som en sägen...

Mirjam Svenhard
i "Status"

*

Det goda livets vänner skall inte handla isolerade, var och en efter sitt huvud. Så långt det låter sig göra skall deras gyllene regel vara samarbetets, kooperationens. En handfull män och kvinnor och en gemensam tro är tillräckligt för att förändra världen. Men vi är så litet tränade för samarbete, så föga uppfostrade att inordna vårt personliga jag i ett större sammanhang. Vi har lättare för att underordna oss än för att samordna oss. Helst vill vi förstås vara överordnade, och därför missbrukas samarbetet så ofta. Myten om den starke mannen och hans järnhand har alltjämt ett starkt grepp om sinnena. Och det gamla enfaldiga ordspråket "ju flera kockar dess sämre soppa" är fortfarande populärt. Ändock vet alla, som prövat på ärligt samarbete i en grupp att detta är bland det roligaste och mest givande som finns. Det är bara det, att vi måste göra oss det lilla omaket att lära det. — — —

Och vad vinner man då genom att avskaffa eller åtminstone beskära den personliga ärelystnaden och fåfängan och profitlusten, vilka så länge ansetts som den huvudsakliga drivfjädern till utveckling och framåtskridande? Jo, helt enkelt att frigöra de verkliga skapande krafterna, de som är av samma art som barnets och konstnärens skapardrift och som blomma rikast, just när man bortser från den personliga fördelen.

Margit Palmaer
i "En husmor lever farligt".

Ack herr Professor, se solen skiner och guldkragarna har slagit ut. Vi struntar i analysen, ty nu är sommaren här.

Nu vill vi berusa oss av doften från Syren och Hägg och lyssna till när Göken hoar ifrån väster.

Myrorna stretar på den ödsliga sandgången, men utanför på den blommande ängen leker barnen. Flaggan fläktar lojt i junibrisen och katten dåsar i krusbärsbusken.

Även jag dåsar till bakom min spalje av knotiga äppelträd och kaprifolium, — hur sa väderleksrapporten, en högtrycksrygg sträcker sig från . . . vackert väder över hela landet. — En yngling och en flicka hand i hand, en sandstrand och en fjärd med gröna öar, segelbåt och matsäckskorg, ingen klocka, ingen tid. Blommande ängar, skyar av fröjöl, livet är evigt, livet är rikt. Sekunden eller tusen år kvittar evigheten lika.

Tidningen faller ner bredvid trädgårdsstolen men innan ögonlocken faller ihop ser jag mellan bladverken en flik av den blå himmelen och svalorna som svirrar högt däruppe.

C. B.

Brev från "Utvandrarna" 1957

Med Gripsholm till New York

Kära Red!

Skickar nu en hälsning från "Gripsholm" till er som vi lämnat kvar i Gustavsberg. Vi embarkerade den tjusiga båten kl. 11 den 14 maj. Vår hytt för fyra var bara den en upplevelse, breda sängar, vackra textilier, rymliga garderober och sober belysning. Maten ombord är den bästa tänkbara. Vi kanske inte kunde uppskatta den tillräckligt under de första dagarnas sjösjuka, men sen — ja risken är ju att man lägger alltför mycket på hullet.

Det tog en hel dag att bekanta sig med båten, att lära sig hitta. På alla däck finns solplatser med filtar, däckspel av olika slag roar man sig med mellan målen. På andra dagen hade vi livbåtsövning. Vi fick lov att klä på oss varmt, förse barnen med livbälten och söka upp våra stationer. Sjögången och spänningen oroade magarna. Men sedan har det varit lugnt. Varje eftermiddag är det tillfälle till bio i en stor salong och på kvällen dans — så inte behöver man ha det långsamt. En kväll dansade Gripsholms folkdanslag, det var tjusigt och jag minns flera turer och kände det spritta i benen. På lördagen ordnades barnfest, med mössor, bio och marsch efter Gripsholms orkester till Main Lounge, där det vankades saft, tårta och glass. Det är olika sorters glass varje dag — och det är ju gott när det är varmt. Till söndagen blev det "Kaptensmiddag", extra gott med kalkon och annat fint och som efterrätt "Bombé à la Gripsholm". Den bars in av våra populära servitörer, sedan ljuset släckts i salongen. Varje man bar en lysande bokstav i is på sin stora glassbricka — ja det blev förstås GRIPSHOLM. Orkestern spelade svenska och amerikanska visor och låtar. Det var en festkväll, som jag sent skall glömma. Vi åtta, som delade bord, kostade till och med på oss champagne.

Måndag morgon passerade vi ett isberg, likt och stort som Uppsala Domkyrka. Det glittrade i solskenet. Tjusigt men farligt. — Tisdag var vi framme i Hallifax. Möttes av helikopter, signaler från alla fartyg, flodspruta och en hord av journalister, som härifrån skulle följa triumffärden in till New York. Det var fest för Bosse också, han nämnde en dag för servitören att han gillade bruna bönor — och se, idag stod det en silverskål på silverfat med hans älsklingsrätt.

Sista dagen ombord var jäktig. Allt skulle packas och så kom amerikanska myndigheternas pappersexercis och kontroll — värre än vad vi kan prestera i Sverige, och då kan ni tänka er.

Men nu ser vi Frihetsgudinnan! Flodsprutornas kaskader och all denna välkomst! Ett skådespel utan like, som jag inte kan beskriva.

Jag blev mest glad, när vi närmade oss pir 97 och fick se Farbror Arthur. Dels var vi snart i land, dels voro vi väl omhändertagna. Nu bor vi på Wellington Hotell i närheten av Carnegie Hall. Vi väntar en farbror från Kiruna och vår kusin Olle från Canada. Och i morgon bär det iväg med Greyhoundbussen till Minneapolis. Om Du vill skriver jag mer om våra öden en annan gång.

Hälsningar till alla vänner i Gustavsberg.

Doris, Torbjörn, Thomas och Bo.

Tack!

Ett varmt tack för vänligt bistånd och deltagande under brevbärare Sven Janssons sjukdom och vid hans frånfälle. Vi som står sörjande kvar värderade med särskild tacksamhet blommor, vänliga ord och sång vid hans sista färd.

Alma, Ulla, Mor och syskon.

För visat deltagande vid vår Dotters bortgång och jordfästning, samt för gåvor och blommor under hennes sjukdom, ber vi få framföra vårt varmaste tack.

Sara och Verner Andersson

För allt vänligt deltagande vid min Makes, Anton Johansson, bortgång ber jag att till släkt, grannar, arbetskamrater och fabriksledning på detta sätt få framföra mitt innerliga tack.

Karin Johansson.

För allt deltagande i min djupa sorg vid min kära makes, Orvar Wallius, bortgång samt för den vackra blomstergärden vid hans bår mitt varma tack.

Ada Wallius.

Doris Nyström skriver för hela familjen och berättar om utvandrarfärden med Gripsholm. Vill hålla kontakten kvar med Gustavsberg genom tidningen. Hennes reseberättelse är så trevlig att den beredes plats i detta nummer. Tack ska Du ha för det och låt höra av Dig på nytt. Tidningen kommer med färska hälsningar till er alla!

Georg Garring får vackert stanna i sängen med en uppsvullen fot, säger han i en bulletin av den 24 maj. Vården på sjukhuset kostar 10 dollar om dan, men då får man gratis titta på både skapliga och oskapliga sköterskor. — Sullas far, den store hövdingen för Iriqouis, gick till Den store Andens marker den 15 maj. — Någon gång i sommar hoppas Georg få fara till Sverige. — Tack för hälsningarna och för Dina friska och riktiga kommentarer om ett och annat!

Kapten H. A. Pettersson har sänt mig en sida ur en tidning med en intressant berättelse om en pojke från Sverige, som utvandrade 1904 och nu är guvernör i Montana. Den var för lång för vår lilla tidning, men kanske jag kan åstadkomma ett sammandrag med tiden. It is a good story! — Du har fint i din trädgård nu och är kock och diskare i ditt hem, men ändå hinner Du med att knåpa ihop flaskskepp. Sedan ovannämnde guvernör Aronson fått ett och Ike också fått ett tidigare, liksom vår kung, så är vi ju en rad prominenta personer, som har ditt skepp på bokhyllan. Hoppas du får håg och lust för Din trevliga hobby i fortsättningen!

Birgitta Corrias, som när detta går i tryck torde vara välbehållen tillbaka i Gustavsberg, har skrivit och berättat litet om sina upplevelser i Frihetsgudinnans land. Hon vill spara sina sociala iakttagelser för obligatorisk reserapport, men skriver litet extra om sina visiter hos gustavsbergare i USA. Och de intrycken har jag med på annan plats. — Ett par gånger har Birgitta kuskat över den stora kontinenten. Hon säger sig ha erfarit att Amerika inte riktigt var det hon inbillade sig, att genomsnittstandarden t.o.m. verkade högre än i Sverige, men att det därbakom också finns slum, som vi inte känner. Men har man hälsa — och pengar — kan man leva bra. Men hon är för lycklig hemma för att ens snudda vid tanken att stanna i USA, trots att det inte saknats bud om anställning. Att få göra en dylik resa är idealet, ty man kommer i kontakt med människor på ett annat sätt än som turist. — Och så gustavsbergarna, de få hon hann med att besöka! Det är rörande, skriver vår utsände medarbetare, hur intresserade de är av allt, även om minnena ibland bleknat. De adresser hon fick med sig har gett många trivsamma stunder under ett halvår borta från man och barn.

Välkommen hem!

Red

Till silvrets Sala och och Säters stad

Sanitetsfabrikens lördagsfria jobbare reste den 1 juni med buss till Sala silvergruva via pepparrotsstaden Enköping, som väl nu för tiden säkert har annat för sig än att odla pepparrot. Om så pepparroten har försvunnit bland Nordströms linbanor och alla andra industrier så är förhållandet i Sala det motsatta.

Där bärgar man nu mera silver om året på 30 man än man gjorde under gruvans storhetstid.

Ingen vet, när Sala gruva upptäcktes. Sägnerna därom är många och vildvuxet frodiga. Inte förrän 1510 har man säkra papper på att gruvan fanns. Sten Sture d. y:s privilegiebrev av 1512 reglerade driften och gav Kronan makten vid gruvan. Kristian II tog gruvan med våld 1520 men måste som bekant släppa den ifrån sig året därpå till Gustav Wasa. På denna tid bodde det 1000 personer i Sala gruvby. Under tioårsperioden 1538—1548 tog man upp 4 ton silver om året.

Gruvans djupaste schackt är 318 meter och har signerats av Karl XI. Vi fick gå ned en bit i de gångar, där man förr bar silvermalmen upp till dagsljuset och vilka man gjort enligt uppvärmnings- och avkylningsmetoden. All skog i närheten gick åt till detta gigantiska arbete.

Vi tyckte nog att det var bra att vi levde i nutiden och kunde sätta oss i en grön backe och njuta vår medhavda frukost till tonerna av Sanitetssextetten.

Så gick färden vidare mot Säters stad och sköna dal med lunch på Stadshotellet. Vår trevliga sextett visade sina goda sidor med uppiggande låtar och trånande romanser, ibland på begäran men också av egen drift.

Maten var prima och dryckerna likaså, allt efter behag i det i detta avseende numera så fria Sverige.

Sen gick färden åter genom fagra dalabygder och bergslag till Enköping, där middagen väntade. Vi kom lagom för att avlösa en annan buss gustavsbergare, som mätta och glada drog vidare mot Stockholm och Gustavsberg. Och det blev även vår melodi några timmar senare. En trivsam och gemytlig resa var tillända.

Axman.

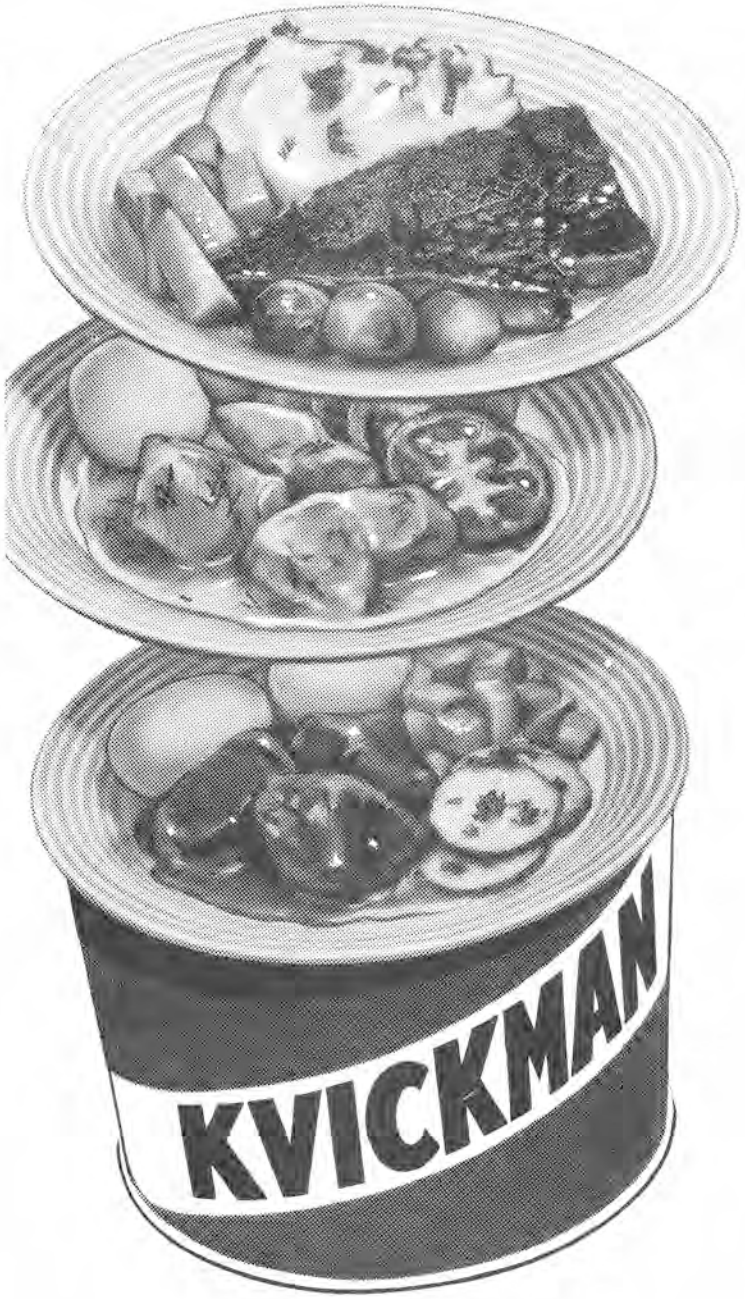

klarar maten

Välj bland många goda rätter i konsumbutiken

- Sol - Sommar - Semester -

Bomullsklänningar

i mycket stort urval och goda kvalitéter ..... från 34:50

Kjol och blus

praktiska plagg för semesterresan. Vi har stor sortering att välja ur.

Fritidskläder

till hela familjen.

Baddräkter - byxor

Vi tror på en härlig sommar med sol och salta bad.

Trevliga plagg i god sortering.

Badhanddukar

i härliga kvalitéter ..... från 2:75

Spray-Tan-Bomben F 2931.
Kr. 12:50

Sololjor — Solfilter — Solglasögon — Badleksaker för de minsta.

Fölungen

Svala lätta sommarskor

Skobutiken

Campingutrustning — Fiskredskap — Sport
Reseffekter av Alstermo välkända tillverkning

Möbelbutiken

Konsum Gustavsberg
Fruvik - Lagnö · Grisslinge

TV-BRICKA

i fajans
och flintporslin
Design
Stig Lindberg
GUSTAVSBERG

Pris 1: —